

קול לעלוב: 02-374-30-10  
בחול: 1718-506-9119



ערש"ק פרשת שופטים תשפ"ג / גליון 594

## שיחות קודש

משנים קודמות מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א  
לחודש אלול [31]

דברי התעוררות מפי הגאון הצדיק  
רבי אלימלך בידרמן שליט"א  
בעצרת התעוררות ער"ח אלול תשפ"ג [6]

# אהל מועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

## שיחת קודש

### הכנה והתעוררות לקראת 'זמן אלול'

בקעמפ 'מתבתא דקייטא' לבחורי החבורות שיחי', כ' אב תשפ"ג, מגדל העמק

נחל' (פר' בראשית) שהיצר הרע מייאש את האדם ומרפה את ידיו בטענה שהרי יש לפניך שבעים שנות חיים ומדי יום תצטרך לצאת למלחמה כנגד פיתויי היצר, ובזה הוא מחליש את האדם ומביא לו כבידות ועצלות ומכניס יאוש בליבו.

ומביא בשם ספרי המוסר עצה נפלאה להתגבר כנגד טענה זו, והיא שיחשוב האדם בליבו דהנה יום אתמול כבר הלך לו ואיננו, ויום המחר אין אדם בטוח בחייו, וכמאמר בן סירא (יבמות מ"ג) אל תצר ליום מחר כי לא תדע מה יולד יום מחר יבוא ואיננו, דהא ייתכן שלמחר כבר לא תהיה כאן, ואם כן נמצא שכל מלחמתו ביצה"ר היא מלחמה רק ליום אחד, היום.

וממילא כשמתעורר האדם משנתו בבוקר, יחשוב לעצמו הן אני היום אני בריה חדשה, היום הזה צריך אני להתנהג כראוי, האם איני יכול לעבוד את ה' כראוי רק ליום אחד בלבד, היום? כלום איני יכול להישמר במחשבותיי ובמעשיי בנקיות ליום אחד? האם איני יכול להתמיד בלימוד התורה כראוי יום אחד?

כאשר ילך עם מחשבה זו יגלה האדם שבוודאי יש בו את הכוח להצליח ולעבוד את ה' ליום הזה, וכל הקושי הכבדות והעצלות מתמעטים מאליהם. זאת היא העצה היעוצה כנגד פיתוי היצה"ר, עכתד"ק.

ואמרתי לרמוז את דברי קדשו בפסוק 'ראה אנכי נותן לפניכם היום', י"ל שהפסוק מלמדנו איך יקל עלינו לבחור בדרך הטובה,

ומבאר הרה"ק מקו"ניץ זי"ע ה'עבודת ישראל' דהנה הקב"ה ברא שני דרכים היצר הטוב והיצר הרע, אשר מלחמה כבדה מאד היא לאדם וכמעט אין בידו הכוח לכבוש היצה"ר, רק על ידי סיוע וכוח השי"ת שמסייע לאדם לבחור בטוב הוא יכול להצליח.

ומהו הסיוע, הא גופא שהקב"ה אומר לנו 'ובחרת בחיים', מאמר הקב"ה הוא הנותן כוח לאיש ישראל להתגבר על יצרו ולבחור בחיים. אמירה זו שיצאה מפי עליון - היא הנותנת לכל יהודי את הכוח והסייעתא לבחור בטוב, עכד"ק

כתוב כאן יסוד גדול, כאשר יש ליהודי את הרצון לבחור בטוב, אזי בכוח הצייוי 'ובחרת בחיים' יזכה לסייעתא מהשי"ת להתגבר על כל המניעות שיש לו. עיקר תפקידו של יהודי הוא לעורר את הרצון ולהתחזק בו.

בחור השואף לבחור ב'דרך החיים', להתקרב להשי"ת ולעסוק בתורה ובמצוות, בידיעה שכפי שהוא נוהג עכשיו בימי הבחורות כך על פי רוב נמשכים כל החיים, ובכן אם יש לו את הרצון והוא עושה פעולות להגשים את רצונו, אזי בכוח הסיוע של הצייוי 'ובחרת בחיים' בוודאי יוכל להצליח בדרכו.

#### נותן לפניכם היום - רק יום אחד

והנה המפרשים כבר מדקדקים בלשון הפסוק 'ראה אנכי נותן לפניך היום', מהו 'היום', הרי פסוק זה נאמר הרבה שנים לאחר קבלת התורה, וחשבתי לבאר על פי הכתוב ב'ערבי

ביום כ' אב העעל"ט זכו מאות בחורי החבורות שיחי' ששהו ב'קעמפ' לימי בין הזמנים ב'מגדל העמק' לביקור מרומם של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ולשיחת קודש מאירת נתיבות לקראת פתיחת זמן אלול הבעל"ט.

כ"ק אד"ש התפלל תפילת שחרית בצוותא עם הבחורים שיחי' שערכו הכנה דרבה כסדר לימוד קודם התפילה, והייתה זו תפילה מרוממת ובהתעוררות רבה. לאחר התפילה התקיים מעמד 'התרת קללות' בראשות אד"ש כמנהג רבוה"ק ביום כ' אב, לאחר מכן נשא אד"ש מדברות קדשו בפני הבחורים ואלו הדברים אשר נשא בפניהם:

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה וגו' את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוכם אשר אנכי מצוה אתכם וגו', והקללה אם לא תשמעו וגו' (דברים יא, כז-כח). הכתוב מלמדנו שלכל אחד יש את כוח הבחירה, לכל יהודי יש ביכולת לבחור באיזה דרך הוא רוצה להעמיד עצמו, הדרך המובילה לטוב ולברכה, או ח"ו להיפך.

ובמדרש איתא על פסוק זה, אמר רב חגי ולא עוד שנתתי לפניכם שני דרכים, אלא שנכנסתי לכם לפני משורת הדין ואמרתי ובחרת בחיים, ע"כ, ולכאורה צריך להבין מה מוסיף המדרש על הפסוק, הא בוודאי כל אחד מבין שאם ברצונו להגיע לאיזה דבר בחייו, אזי הדרך היא 'ובחרת בחיים', ומה נתגלה לנו לפני משורת הדין באמירה זו.

העצה היא 'היום', אל תחשוב על אתמול ועל מחר, חשוב רק ש'היום' יש לפניך את הבחירה בין ברכה לקללה, רק היום אתה נדרש לבחור בין טוב לרע, והרי ליום אחד יכול האדם לכל הדעות להצליח, להישמר ולהיזהר בקדושה וטהרה, בהתמדת התורה, בתפילה כראוי, ובדרך זו יזכה ל'ובחרת בחיים' בנקל.

והאמת היא, כאשר משתדל האדם לעבוד את בוראו כראוי רק יום אחד, אזי היום שלמחרת כבר נעשה קל יותר, הרגל נעשה טבע, כמו שכתוב בספר 'חוסן יהושע' כי כאשר יהודי, בחור, מתעורר להתחזק בלימוד התורה, בתחילת הדרך הוא מרגיש שעליו להתאמץ כדי לשקוד ולהתמיד, ומתחיל הוא לחשוב עד מתי, וכי בכל יום שייך להתאמץ כך?

אומר ה'חוסן יהושע' דע לך שלא לזמן רב תצטרך להתאמץ, כי כשאדם מרגיל עצמו להתמדת התורה במשך זמן, ובנוסף יש לו גם את כוח התורה שלמד ביגיעה ובמאמץ, הריהם פועלים שינוי בטבעו שיהפוך למתמיד ושקדן ויגיע לו הדבר יותר בנקל, וכותב ז"ל:

"ולא ימושך זמן רב אשר יצטרך לכוף את יצרו בחזקה, כי בהרגילו את עצמו לשקוד על תלמודו משך זמן, הנה ההרגל וזכות התורה שלמד בצער יפעל בו להחליף טבעו ולאמץ שקידתו יום יום", עכ"ל.

### נותן לפניכם היום - ארבעים יום לפני ראש השנה

והדברים הלא הם כבר כתובים בצעטיל קטן' להרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע שכאשר מרגיל האדם את עצמו להנהגה טובה במשך ארבעים יום רצופים, אזי נעשה ההרגל לטבע שני אצלו, וזל"ק:

"האדם לא נברא בעולם רק לשבר את הטבע לכן יזרו א"ע לתקן מדותיו בשנת י"ח דוקא כמו שאבאר כגון מי שנולד בטבע של עקשנות ישבר את טבעו מ' יום רצופים לעשות דוקא להיפך ממה שיעלה במחשבתו וכו'".

"וכן מי שטבעו אינו מתמיד בלימודו ירגיל את עצמו גם כן ארבעים יום וילמוד יותר מהרגל שלו ויסתכל בכל פעם קודם הלימוד בצעטיל קטן שלי ומשם ואילך מן השמים יעזרוהו להיות מוסיף והולך בשבירת מדות הרעות עד תומם עכ"ל".

ועולה עתה בדעת, הן עומדים אנו ביום כ' אב שבו מתחילים ארבעים יום לפני ראש השנה, והרי כשאדם מרגיל עצמו בהנהגה טובה במשך ארבעים יום נעשה הדבר לטבע אצלו, כדברי הרה"ק מליזענסק זי"ע.

ויש לרמוז הדבר בפרשת השבוע 'ראה אנכי נותן לפניכם היום', דהנה ברוב השנים פרשת ראה הוא שבת מברכים חודש אלול,

ומתחילים כבר להזכיר את האלול, והרי איתא (זוה"ק ח"ג, רל"א, ב) ד'היום' רומז לראש השנה.

וזהו 'ראה אנכי נותן לפניכם היום', הכתוב מעורר כל איש ישראל 'ראה' והתעורר, ס'קומט א היום, הנה מגיע ובא יום ראש השנה שאז הוא בחי' 'נותן לפניכם ברכה וקללה', שבו דנים את האדם לברכה או ח"ו.

ובכן, העצה היא שיתעורר האדם כבר מעתה, בפרשת ראה, ארבעים יום קודם, וירגיל עצמו בדרך הטובה ויקנה בה קניין בנפשו, ובוזו יכין עצמו לראש השנה בהכנה מעליא, ועי"ז יזכה להיכתב לטובה ולברכה בספרן של צדיקים.

ונסכם הדברים, כשבחור קם בבוקר עליו לחשוב לעצמו בניחותא וביישוב בדעת, ללא שום לחץ, הרי ליום אחד אני יכול בוודאי להיזהר במעשיי, להישמר כראוי, שהתפילה תהיה כראוי, שהלימוד יהיה כראוי, רק היום.

כשעובר היום והוא רואה שהצליח ועמד בכך, נותן לו הדבר סיפוק כל כך גדול, עד שלמחרת ביום השני הוא ממשיך שוב על זו הדרך, עד שיהפוך הרגילות לטבע ואז תצלח דרכו. זאת היא הדרך.

### השמחה הגדולה שנעשית ע"י הלימוד

כאשר בחור מתיישב ללמוד בישיבה בסדר הלימוד עם החברותא, מן הראוי שיעורר עצמו ויתבונן מה הוא עומד לפעול כעת בלימודו, דהנה ה'אור החיים הקדוש' כותב בפרשת השבוע הקודם, עה"פ 'והיה עקב תשמעון', שהתורה הקדושה רמזה לנו בתיבות אלו לדברי הזוהר הקדוש (ח"ג, רס). 'דלית חדוותא קמי קודשא בריך הוא כשעתא דישאל משתדלי באורייתא', שאין שמחה לפני הקב"ה כאותה שעה שבה ישראל משתדלים ועוסקים בתורתו.

וזהו שנאמר 'והיה', לשון שמחה כללית למלוא כל הארץ כבודו, היינו להשי"ת כביכול, וכשהוא (השי"ת) שמח אזי כל העולם בשמחה וששון, וכל זה נעשה 'עקב תשמעון וגו'', עכ"ל.

כאשר בחור מתיישב ללמוד את הגמרא הק' עם החברותא בישיבה, עליו להתבונן ולהעריך איזה דבר גדול עומד להתחולל כעת בשמים ובכל הארץ בכוח לימודו, איזה שמחה עצומה והשפעות טובות הוא ממשך בכל העולמות.

וב'זרע קודש' (פרשת תרומה) כותב במעלת לימוד התורה הקדושה וזל"ק "ועיקר תשובה הוא התורה כמ"ש חז"ל אם הי' רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שני דפין, ועיקר חסידות הוא התורה הקדושה בהתמדה כי אמרו ז"ל 'איזה חסיד המתחסד עם קונו', הפירוש כי אורייתא וקוב"ה חד והתוה"ק נקראת 'תורת

חסד' וקוב"ה 'חסד אל כל היום' (תהלי' נב, יג) ואם תרצה אתה ג"כ להיות חסיד, תתחסד עם קונך שתדבק בקוב"ה ותורתו שהם חסד ג"כ) עכ"ל.

### עצות והדרכות להצליח בזמן' בישיבה

והנה כל אחד מהבחורים עומד להתחיל את ה'זמן' בישיבה, כל אחד רוצה להצליח בזמן, לכל אחד יש חשק לגדול ולהתעלות, אבל צריך לראות שיהיה המשך לרצון זה.

ואמרת ליתן עצה טובה לכל הבחורים, הנה בתחילת הזמן מתחילים בדרך כלל בישיבה מסכתא חדשה שלא למדו קודם, ובדרך הטבע כשמתחילים מסכתא חדשה, אזי בתחילה כל הסוגיות חדשים אצל הלומד ולא מוכרים לו, ולוקח כמה ימים עד שמתחילים להיכנס לענייני המסכתא.

א. ובכן עצה טובה היא, הנה נשארנו כעת עוד כמה ימים של 'בין הזמנים' עד תחילת הזמן, מה טוב אם בימים אלו ילמד כל בחור את המשניות של הפרק הראשון במסכתא שהוא עומד להתחיל בזמן הבא.

כמו לדוגמא אם לומדים מסכת 'בבא מציעא', אזי ילמד בחברותא את פרק 'שניים אוחזין' במשניות עם פירוש הברטנורא ותוספות יום טוב, ואז כשנכנסים לישיבה ביום הראשון של הזמן 'איז מען נישט פרעמד' - אין הלומד זר אצל המסכתא אלא כבר מצוי היטב בעניינים, והדבר פותח בפניו את השער להיכנס מיד לעומק הסוגיא.

ב. חשבתי על עוד נקודה שכל בחור צריך לדעת בגשתו לעסוק בלימוד ה'בבלי', נקודה שידיעתה יכולה להעניק סדר ובהירות המחשבה ולהוסיף טעם ועריבות, והיא שכאשר לומדים גמרא צריך לדעת שתכלית כל המפרשים החונים סביב הגמרא הוא לפרש את הסוגיא שלפניי, כל מטרותם ומגמתם היא לבאר את דברי הגמרא ואין בלתי.

כלל זה צריך להיות נר לרגלו של כל אחד בגשתו לעיין במפרשים. כשלומדים תוספות צריך להבין כל מילה בתוספות ולאחר מכן יש ללמוד את הגמרא ולהבין מה נשתנה כעת בהבנת הגמרא לפי דברי התוספות, התוספות, הראשונים והאחרונים אינם לימוד צדדי, אלא כולם מטרותם היא לבאר ולהאיר את דברי הגמרא שלפניך.

ואמנם פעמים רבות כשמתחילים לעיין בראשונים והאחרונים נדמה ללומד כאילו הגיע לעניינים אחרים, ולא היא, כל המטרה בדברי המפרשים, אף כאשר הם מרחיבים דבריהם, מגמתם היא להעמיד את דברי הסוגיא שאתה עוסק בה כראוי, וממילא לאחר שעיינת בדבריהם עליך לשוב לסוגיא להבינה לפי דבריהם.

כשניגשים מתוך הבנה זו, הדבר נותן קו ברור וערכות ו'ג'עשמאקייט' בלימוד הגמרא.

ג. עוד נקודה שצריך לדעת, שאם רוצים להבין כראוי 'ראשון' או 'אחרון', 'פני יהושע' 'מהרש"א' או ראשונים, יש ללמוד מקודם את הגמרא כמה פעמים הדק היטב, וכבר איתא במס' עירובין ש'חזרה' הוא רק לאחר שלומדים ארבע פעמים, אך קודם לכן עדיין מיקרי לימוד כדי להבין היטב את הדבר.

ובכן כאשר לומדים את הגמרא כמה פעמים עד שמבינים כל מילה כראוי בעומק הפשט, אז כשפותחים את ספרי המפרשים מבינים את דבריהם אחרת לגמרי, כשהגמרא ברורה אזי המהרש"א מאיר ומובן מאליו, 'ס'ג'יסט זיך פון זיך אליין', והדברים מאירים ביותר.

ד. עוד רציתי לעורר, טוב היה אם לכל בחור יהיה פנקס מיוחד ועט וכל הערה שעולה במוחו בלימוד ירשום אותה בפנקס זה, כ"ק אאמו"ר זי"ע מאוד אחז מזה, אמנם אין לחפש קושיות חדשות, אלא כל הערה שעולה מאליה בראש יש למהר לרשום אותה בפנקס, דבר זה נותן תוספת וכוח מיוחד בלימוד.

### גדלות בתורה של הרה"ק משאץ

איתא מהרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע שעיקר הזמן לעסוק בתורה ומעשים טובים הוא כאשר כל העולם פנוי ואינו עוסק בזה, כמו למשל בערב שבת, בשבת אחר הצהריים, בימי בין הזמנים, שאז יש עניין גדול לעסוק בתורה.

ובזה פירש הפסוק 'עת לעשות לה' הפרו תורתך', אימתי הוא הזמן לעשות לה' להתחזק בתורה ומעשים טובים, כאשר 'הפרו תורתך' כששורר רפיון בעולם בלימוד התורה.

וכלפי מה דברים אמורים, הנה ברוך ה' מקבלים אנו כל העת פרישות שלום על בחורי אנ"ש היקרים אשר ב"ה שקיעותם בלימוד היא לשם דבר, בחורים נוסעים באוטובוס לצפת וכדו' הריהם מדברים בלימוד בלכתך בדרך, יש ביניהם 'פלפול התלמידים', זיי קאכן אין לערנען, זאת היא הדאגה שלהם, רואים את ההתמדה והשקיעות בתורה ב"ה של הבחורים.

אבל אני רוצה לומר דבר אחד ששמעתי אתמול ועשה אצלי רגש ורושם גדול, אינני מזכיר את שמו של הבחור, יודעני שלא יערב לו הדבר, אך אם יבינו השומעים ויידעו למי הכוונה, אדרבה ממנו ילמדו וכן יראו לעשות.

ואקדים ואספר, לפני שנים בשבת 'שבע ברכות' של בני (הרה"צ ר' יואל זושא) שליט"א סיפר לי חותנו זקנו הגה"צ רבי שמואל אלכסנדר אונסדורפר זצ"ל שהתגורר מלפנים בלונדון והיה מקורב אל הרה"ק ר'

שלום משאץ - לונדון זי"ע שבניי שיחיו הם נכדים שלו.

וסיפר לי אז הגרש"א על הגדלות של הרה"ק משאץ והתמדת התורה שלו שהייתה להפליא, וסיפר שמדי שבת קודש לאחר סעודת צפרא דשבתא עד תפילת מנחה היה הרה"ק מתיישב ללמוד בלי הפסקה, והנה בלונדון צאת השבת הוא מאוחר יותר, וכך היה יושב ולומד שעות ארוכות בהתמדה בלי הפסקה.

ובכן, מורי ורבותי, בשבת קודש האחרונה ראינו כאן בחור ההולך בדרכו של הרה"ק משאץ זי"ע. היה אצלנו בחור שאכל עמנו את הסעודה בצפרא דשבתא, הסעודה הסתיימה בשעה אחת וחצי בצהריים והגידו לי שאותו בחור פנה מיד לאחר הסעודה לבית המדרש ועד תפילת מנחה בשעה שבע וחצי ישב ולמד בביהמ"ד בשקידה נפלאה.

הדבר ריגש אותי מאוד, דהנה את הרה"ק משאץ משבחים על הנהגה זו, וכאן רואים אנו בחור צעיר המקיים בעצמו דבר זה, ועוד שמעתי שכן מנהגו של הבחור החשוב הזה שיחי' בכל ערב שבת קודש שמקדים לבוא לביהמ"ד בשעה שתיים בצהריים ויושב ולומד עד קבלת שבת, וממנו ילמדו וכן יראו לעשות.

ב"ה כפי שאמרנו יש כאן בחורים חשובים ביותר המתמידים ושקועים תדיר בלימוד התורה ופלפולי אורייתא, ה' יעזור שיהיה לכולכם הצלחה וסייעתא דשמיא בזמן הבעל"ט, וחפץ ה' בידכם יצליח ותזכו להוציא לפועל את שאיפותיכם הטובים, 'נוצן די רצונות', ולעשות רצונו בלבב שלם, אכ"ר.

### שיחת קודש לבחורי ישיבתנו הק' "מתיבתא דרבי שמעון" ה' אלול תשע"ו

בפרשת השבוע, פרשת שופטים, נאמר 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' (דברים, יח, יג). השל"ה הקדוש כותב כי בפסוק זה יש רמז גדול למה שאיתא בזה"ק שכאשר יהודי מקיים מצוות כראוי הריהו מוסיף כוח למעלה, בדיוקנא דלעילא כביכול. ומאידך גיסא כשהוא נכשל חלילה בעבירה הוא פוגם לעילא ולתתא, ורושם הדבר ניכר הן בפניו, והן למעלה בדיוקנא דלעילא.

ועל כך בא הפסוק ואומר "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", כלומר, דע לך כי כאשר אתה מתהלך בתמימות בהאי עלמא, יש לכך השפעה מיידית למעלה, בדיוקנא דלעילא, ועל כן הרי זה 'עם ה' אלוקיך'. ומסיים השל"ה בלשונו במילים אלו, "ראה עד היכן מגיעים פעולותיו של אדם" - כמה גדולה השפעתם של המעשים.

וכעין הדברים האלו מצינו בספה"ק 'תולדות יעקב יוסף', פרשת עקב, שמבאר כי גם במידת הענווה והשפלות שהיא מידה טובה ומבורכת, צריך האדם למצוא את הדרך הממוצעת, כי ריבוי הענווה אף הוא פסול ויש להיזהר מזה.

וכותב ה'תולדות' ששמע ממורו ורבו, מרנא הבעש"ט הק' זי"ע, כי ריבוי הענווה מרחיק את האדם מעבודת השי"ת, ומדוע? כי אדם הלוקי בענווה פסולה אינו מסוגל להאמין כמה גדול כוח מעשיו. לא מתקבל על דעתו שכאשר הוא לומד תורה בהתלהבות, או כשהוא מתפלל בכוונה, הוא משפיע שפע השפעות על כל העולמות, ואפילו המלאכים ניזונים על ידי תורתו ותפלתו.

אם יהודי יודע היה להעריך נכונה איזה כוח עצום יש ללימוד התורה שלו, לתפלתו, מה מתחולל ומתרחש בכל העולמות באותה שעה, בוודאי היה עובד את ה' בכל כוחו ממש, בשמחה ובאהבה, הוא היה נזהר בכל צעד ושעל שלו שיהיו כשרים ורצויים כדבעי בעיניו יתברך, שהרי במעשיו אלו הוא משפיע כוח למעלה.

אך מאידך גיסא, אדם המחזיק עצמו בענווה ושפלות פסולה, אדם החושב לעצמו בנמיכות רוח מי אני, מה אני, מה ערכי ומה כוחי, והרי בסך הכול אינני כי אם בשר ודם, מה כבר יכול אני להשפיע במעשיי, מהו בכלל כוחם והשפעתם של לימודי ותפילתי, מחשבות פסולות כאלו מרחיקות את האדם מעבודת ה', ואחריתו מי ישרנו.

כל בחור צריך אפוא להכיר בכוחו ובערך מעשיו, לא להחזיק עצמו חלילה בענווה פסולה, אלא לדעת ולהאמין כי בשעה שהוא לומד תורה הריהו משפיע שפע לעילא ולתתא, העולם כולו מושפע מכוח תורתו ותפלתו. ומאידך, אם הוא נכשל חלילה בדבר לא טוב, עליו לדעת שלא בעצמו בלבד הוא פוגם, כי אם בכל העולמות שלמעלה. זהו הכוח הגדול הנתון בידי כל אחד.

וכפי שמסיים שם ה'תולדות' כי זהו הביאור במה שאמרנו במסכת אבות (פ"ב, מ"א) "דע מה למעלה ממך", כלומר דע לך שכל מה שקורה למעלה, בעולמות העליונים - זהו ממך בחור'ל, כתוצאה ממעשיך, מהתורה והתפילה שלך, מהעבודה הרוחנית שלך, הם אלו שמשפיעים על הנעשה שם למעלה.

### ולא ימס את לבב אחיו

וכדי להבין עד כמה גדולה השפעת מעשי האדם למטה, בעולם הזה, נקדים בדברי הרה"ק רבי פינחס מקוריץ זי"ע שביאר בטעם הדבר שגזרו חז"ל על טומאת ארץ העמים, שזהו משום שהגויים היושבים באותן ארצות מטמאים במחשבותיהם המשוקצות את אוויר ארצותיהם, והמה נשארים באוויר הארצות גם לאחר שכבר מתו.

המחשבות האלו המרחפות באוויר הם הסיבה לטומאת ארץ העמים, כי כל עבירה, אפילו מחשבה לא טובה כשלעצמה, מטמטמת ומטמאת את האוויר ומשפיעה רוח השחתה על כל המצוי באותה סביבה. וכדי להפריש את היהודי מאווירה זו גזרו חז"ל על טומאת ארץ העמים.

ועלה בדעתי לרמוז יסוד זה בפסוק בפרשתנו "כי תצא למלחמה וגו', ויספו השוטרים לדבר אל העם מי האיש הירא ורך

הלכב ישוב לביתו". וברש"י הביא את דברי התנא רבי יוסי הגלילי "הירא מעבירות שבידו, ולכך תלתה לו תורה לחזור על בית וכרם ואישה, לכסות על החוזרים בשביל עבירות שבידם, שלא יבינו שהם בעלי עבירה".

והנה לכאורה, לפי פירוש זה, יש להבין מהו המשך הפסוק 'ולא ימס את לבב אחיו כלבבו', אם מדובר באדם שנכשל בעבירה, אם כן מהו החשש 'ולא ימס את לבב אחיו',

וכי כיצד ישפיעו העבירות שבידו על לבב חבריו?

אך העניין הוא כאמור שכאשר עובר אדם עבירה מושפע מכך כל האוויר סביבו לרעה, עצם נוכחותו מעוררת מחשבות לא טובות בסביבתו. ועל כן אומרים לאדם שעבירות בידו - שוב לביתך, אל תצא למלחמה ותשפיע במחשבותיך וברוח הנושבת ממך על לבב אחיך, שחס ושלום לא יימשכו גם הם אחריך

## אמרי קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

### שוה"ט ליל שב"ק פרשת ראה בית שמש, תשפ"ג

ועפ"ז יש לפרש הכתוב 'ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה', היינו שבראיית פני הש"ת לעתיד לבוא הכתוב מדבר, ורומז הפסוק שבאותה ראייה העתידה יהיו ב' דרכים, בחי' ברכה וקללה, דיש כאלו שיזכו לראות את ה' בדרך של ברכה, ולא יצטרכו להתבייש כשיקבלו שכרם.

ומי הם אלו, על זה ממשיך קרא 'את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוקים', היינו מי שתיקנו מעשיהם בעוה"ז בשלימות, הם יזכו להביט ולראות את הש"ת בעיניהם ממש, בבחינת 'ונראהו עין בעין בשוכו אל נוהו', וזאת היא הברכה.

אמנם יש עוד דרך של ראיית פני ה' שהיא בבחי' היפך הברכה, אשר עליה רומז הכתוב 'והקללה אם לא תשמעו וגו'', והיא ראייה מתוך בושת פנים וכלשון חז"ל 'בהית לאיסתכולי באפיה', וראייה זו תהיה מנת חלקו של מי שלא תיקן מעשיו בעולם הזה ולא הגיע לשלימות, שיקבל בעוה"ב חלקו בתור 'נהמא דכיסופא' ולא יהיה מסוגל להביט ולראות את פני ה'.

שלא תהא נהמא דכסופא, דמאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה, וכדאיאת בירושלמי (ערלה פ"א, ה"ג) דאכיל מן חבריה בהית מסתכל ביה, פירוש כל האוכל משולחן חברו לחם חסד, מתבייש להסתכל בפני חברו, וזהו נהמא דכסופא, ועל ידי עבודת האדם בעוה"ז שמתקן מעשיו בדין הוא שיטול את שכרו לעולם הבא.

וזה מה שאנו מבקשים 'ונראהו עין בעין בשוכו אל נוהו', היינו שנזכה לתקן מעשינו, וכשנקבל שכרנו נזכה לראותו בשוכו אל נוהו עין בעין - פנים בפנים, שלא תהא לנו נהמא דכסופא.

ובזה פי' אדמו"ר זי"ע שאברהם אבינו ע"ה לאחר שקיים מצות מילה והגיע על ידי מצוה זו לשלימות, וכמו שאמר לו הש"ת (בראשית יז, א) התהלך לפני והיה 'תמים', הגיע לבחינת 'ונראהו עין בעין' שלא היה בהית לאסתכולי באפיה, לכן מיד לאחר מצות מילה זכה להקבלת פני השכינה - וירא אליו ה', שהלא הגיע לתכלית השלימות ושוב לא שייך נהמא דכיסופא, עכד"ק.

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה וגו' את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוקים אשר אנכי מצוה אתכם וגו', והקללה אם לא תשמעו וגו' (דברים יא, כז-כח).

יש לדקדק אמרו לשון 'ראיה' על שמיעת הדברים, וכן מהו שאמר 'אנכי', ועיין באור החיים הקדוש ובמפרשים שעמדו על כך.

והנראה לבאר בהקדם דברי כ"ק אדמו"ר זי"ע ע"פ 'ירא אליו ה' באלני ממרא והוא יושב פתח האהל כחום היום, (בראשית יח, א) ואמר על פי הא מה דמרגלא בפומיה דזקני אדמו"ר ה' ברכת משה' זי"ע לפרש את מה שאומרים בשבת אחר הוצאת ספר תורה 'ונראהו עין בעין בשוכו אל נוהו ככתוב (ישעיה נב, ח) כי עין בעין יראו בשוכו ה' ציון'.

דהנה הנשמה לא היתה חסרה מאומה בעוה"ב, וכל עבודת האדם בעוה"ז היא כדי

## קיצור שו"ע

ג' סעיפים בכל יום  
כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

### שב"ק שופטים ב' אלו' ה'תשפ"ג

קָדָם הָאֲכִילָה יִקְרָא עַל כָּל פְּנִים קָדָם מְנַחָה, וּבְדִיעְבַּד עַד סוּף יוֹם שְׁלִישִׁי.

סעיף יט.

אָסוּר לְהִצְטַעַר חֵס וְשְׁלוֹם עַל אִיזו צָרָה וְחֲמִימֵי לְצַלּוֹ, אֲלָא יִבְקֶשׂ רַחֲמִים מִבְּעַל הַרְחֲמִים.

סעיף כ.  
אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בְּשִׁבְתָּ לְשֵׁם תַּעֲנִית אֲפִלּוּ זְמַן קָצֵר. וְאֲפִלּוּ שְׁלֵא לְשֵׁם תַּעֲנִית, אָסוּר עַל כָּל

אִם לֹא קָרָא הַפְּרָשָׁה בְּעָרֵב שִׁבְתָּ, לֹא יֵאָכֵל בְּשִׁבְתָּ בְּשַׁחֲרִית עַד שְׁיִקְרָאָהּ. וְאִם לֹא קָרָאָהּ

"החזקת תלמידי חכמים עמלי התורה מתוך הדחק הוא מעשר כספים המעולה ביותר"

קה זכות ותרומה לרשת הכוללים אברכים מצויינים

# 'חדוותא דרבי שמעון'

ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

בבית מדרשינו הגדול ובבית מדרשינו ברמה ד'

מהם מורי הוראות מרביצי תורה ות"ח מופלגים עמלי תורה מתוך הדחק

וזכות התורה ורבותינו הק' יעמוד לכם להתברך בכל מיילי דמיטב ולכל מיני ישועות ורפואות, זיווגים הגונים, זרע של קימא ונחת מכל יוצ"ח לתרומות בנדרים פלוס ע"ש 'אהל מועד' או אצל הרה"ח ר' אהרן לוסטיג שליט"א - משב"ק

# "ונפשי חיבתה לה' כי עד מהרה ירחם עלינו"

איגרת בפרסום ראשון מכ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע לבנו כ"ק מרן אדמו"ר הרשנ"ז זי"ע בתוספת פרטים ועובדות נפלאות מגניזת הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א מחשובי אנ"ש ומעתיקי השמועה בחצה"ק

והנה ביומא דהילולא של אבי רביה"ק הרדצ"ש כשעלינו להשתטח על קברו בהר הזיתים ראיתי שגדל ליד קברו שיח של עלי בשמים, ואמנם אני לא הרחתי את העלים, אך הגה"ח ר' יעקב אשר קאפ זצ"ל מולל את העשבים בידו (ולא קטף מהם) והריח את ידיו ואמר שיש לעשבים אלו ריח מיוחד ומופלא.

והרי איתא בזוה"ק 'במאי דדביק איניש בהאי עלמא אחיד בההיא עלמא - במה שדבוק האדם בעולם הזה כך הוא גם בעולם הבא' (והיינו שמשמים הצמיחו שיח בשמים עם ריח טוב ליד ציונו של רבינו הרדצ"ש זי"ע שהייתה לו עבודה בחייו בהרחת הבשמים).

וסיים רבינו הרשנ"ז במכתבו לבנו, שידוע הוא שפרט זה יביא שמחה בליבו ולכן הוא כותב ומספר לו זאת. וזהו רק מכתב אחד מתוך אוצר גדול ויקר של מכתבים שהיה ברשות רבינו ה'ברכת משה'.

## שערה אחת של יראת שמים

באותו מעמד הוסיף רבינו כי לפני שנים, עוד בימי מגוריו בתל אביב, למרבה הצער נעלם ממנו אותו 'סדין' עם כל תכולתו היקרה מפז ואיננו עוד, והפטיר בלשונו: 'איך ווייס אפשר ווער האט דאס גענומען - יתכן שידוע אני גם מי הוא זה שלקח אותו'.

כששמעתי זאת נסערה רוחי מאוד, הרהבתי עוז ושאלתי את רבינו למה לא עשה איזה פעולות למצוא ולהחזיר אליו את האוצר היקר הזה. הצעתי אולי שאכנס אני בעבי הקורה ואתחיל להתחקות בעולם העתיקות ביד מי הם נמצאים כיום, אך רבינו אמר שאינו חפץ בכך.

כאשר שאלתי את רבינו לטעם הדבר, השיב לי רבינו תשובה נוראה: "אם הייתי יודע שהדברים האלו יביאו לי עוד שערה אחת של יראת שמים, 'א האר יראת שמים', אזי גם אני הייתי משתדל בעצמי להחזירם אליי".

זי"ע היה שמור הקפטן של הרה"ק מסטאלין אך ברבות הימים נעלם ואיננו, וזכורני שאחד הנוכחים בשוה"ט נענה שגם ברשות משפחתם יש קפטן כזה... וכפי הנראה היה זה אותו קפטן שהגיע מבית רבינו).

היו שם באותו סדין גם בגדי לבן מיוחדים, כתונת וכדו', שרכש כ"ק פעם מרן אדמו"ר הרדצ"ש והזמינם במיוחד מטורקיה, כי היו עשויים מפשתן טהור ללא כל חשש שעטנו, והיה רבינו מהדר ללבשם בימים הנוראים.

## שיח הבשמים שגדל ליד הציון

הייתה זו שיחה ארוכה ונפלאה רוויית הוד שקשה לתאר. על אחד מאותן אגרות קודש שהיו באותו סדין סיפר לי רבינו, כי בשנת תרפ"ו, כאשר עלה אביו רביה"ק הרשנ"ז זי"ע לארץ ישראל למלא מקום אביו רביה"ק הרדצ"ש זי"ע, נשאר רבינו ה'ברכת משה' בקראקא והתגורר בה עוד שנתיים עם משפחתו, ובאחד הימים שלח מכתב לאביו לירושלים.

במכתב התשובה כתב לו רביה"ק הרשנ"ז זי"ע כי "מבין כותלי מכתבך ניכר 'אז דו ביסט צו געלייגט' (שרוחך מעט שבורה) אך הנה הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע כותב בספרו הק' 'כתית למאור', כתית לשון שבירה, ששברון לב ראוי וטוב רק אם הוא מביא את האדם לידי 'למאור', לידי שמחה ומאור פנים, ולא כתית למנחות', אבל לא אם הוא מביא את האדם להיות 'צוגעלייגט'.

ולכן, הוסיף רביה"ק הרשנ"ז, אכתוב לך כאן דבר שישמח וירומם את רוחך, אתה הרי יודע כמה אביו, כ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע היה מהדר בחיי חיותו בעניין הבשמים, הייתה לו עבודה שלימה להריח ולברך על מיני בשמים והדסים, וכשנודע לו על עוד סוג של בשמים היה מהדר להשיגו ולקנותו, והיה לו כוס מיוחדת בביתו שהיה מחזיק בה את הבשמים.

כהקדמה לאיגרת הקודש הרואה אור בפרסום ראשון, פותח הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א בסיפור נפלא המחזיר אותנו לתקופת 'סביון' בה עסקנו בשבועות האחרונים במסגרת הסדרה על משכנות קדשו של רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע, וכך הוא מספר:

היה זה בחודשים הראשונים לשהותו של רבינו בדירתו ב'סביון'. באותם ימים היה רבינו מכוונס בשרעפיו כל העת ומיעט מאוד לדבר עם סובביו. אותה תקופה הייתי נוסע מדי יום אחר הצהריים יחד עם שאבדלח"ט הרה"ח ר' אלטר אברהם שוורץ - מוהל ז"ל מירושלים לסביון להסתופף בצל רבינו.

והנה באחד הימים בחודש טבת נקראתי אל הקודש פנימה, רבינו ביקש לשוחח עמי. היה זה חידוש גדול שכן באותם ימים כאמור מיעט רבינו בשיחה. רבינו קרא לי לחדרו וערך עמי שיחה ארוכה ונפלאה בענייני כתבי ידות עתיקים וספרים וירושות צדיקים שהיו תחום עיסוקי באותם ימים.

בתוך דבריו העלה רבינו בפניי שהיה ברשותו בימי מגוריו בתל אביב, 'א ציך', מעין סדין שהיה ממולא בכתבי יד וספרי קודש עתיקים ומכתבים נדירים שקיבל בירושה מאביו רביה"ק הרשנ"ז זי"ע ומזקנו רביה"ק הרדצ"ש ולמעלה בקודש, ביניהם היה חצי ספר 'רבינו בחיי' של רביה"ק הרדצ"ש דפוס עתיק הנקרא 'אינקנבוליי', היה זה אוצר בלום ויקר ערך שלא יסולא בפז.

באותו סדין היו גם פריטים ומלבושי קודש מאבותיו הקדושים, ביניהם היה הקפטן של הרה"ק רבי אשר מסטולין זי"ע שהעניק בנו ה'בית אהרן' זי"ע במתנה לכ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע מרוב חביבותו אצלו.

(זכורני שפעם בהיותי בשולחנו הטהור של בנו כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בעיה"ק צפת בט"ו אב הילולת הרה"ק ר' אשר מסטאלין זי"ע, הזכיר אדמו"ר זי"ע שאצל אביו רבינו ה'ברכת משה'

א היו ברשות רבינו שני ספרי רבינו בחיי יקרי ערך ועתיקים, האחד קיבל בירושה מזקנו רביה"ק הרדצ"ש זי"ע והתחלק בו עם אחיו כ"ק הרה"צ רבי יעקב יצחק זצוק"ל, ועוד אחד שקיבל מירושת הרה"ח הנגיד רבי אברהם פיש ז"ל שהוריש את אוצר ספריו היקר לרבינו.

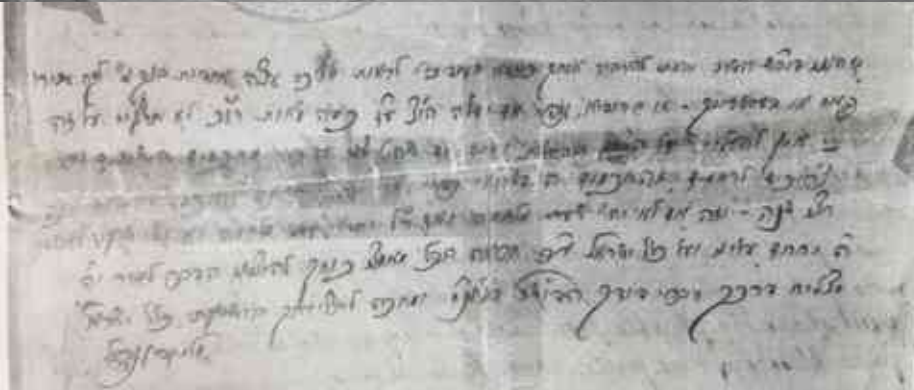
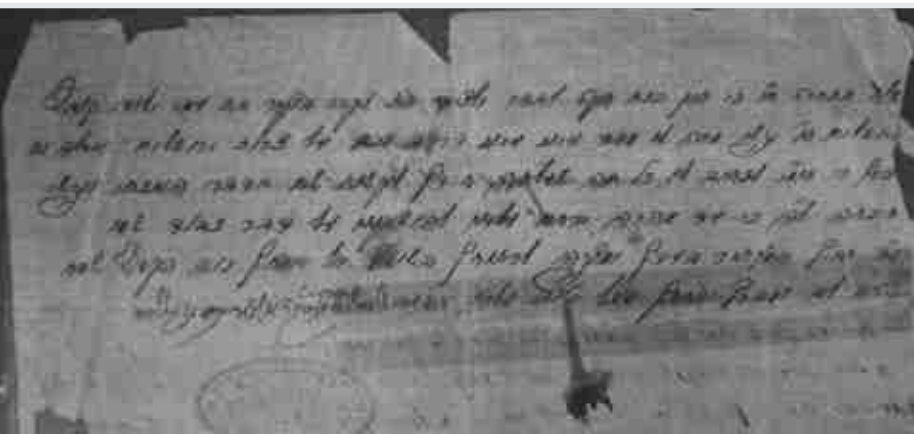
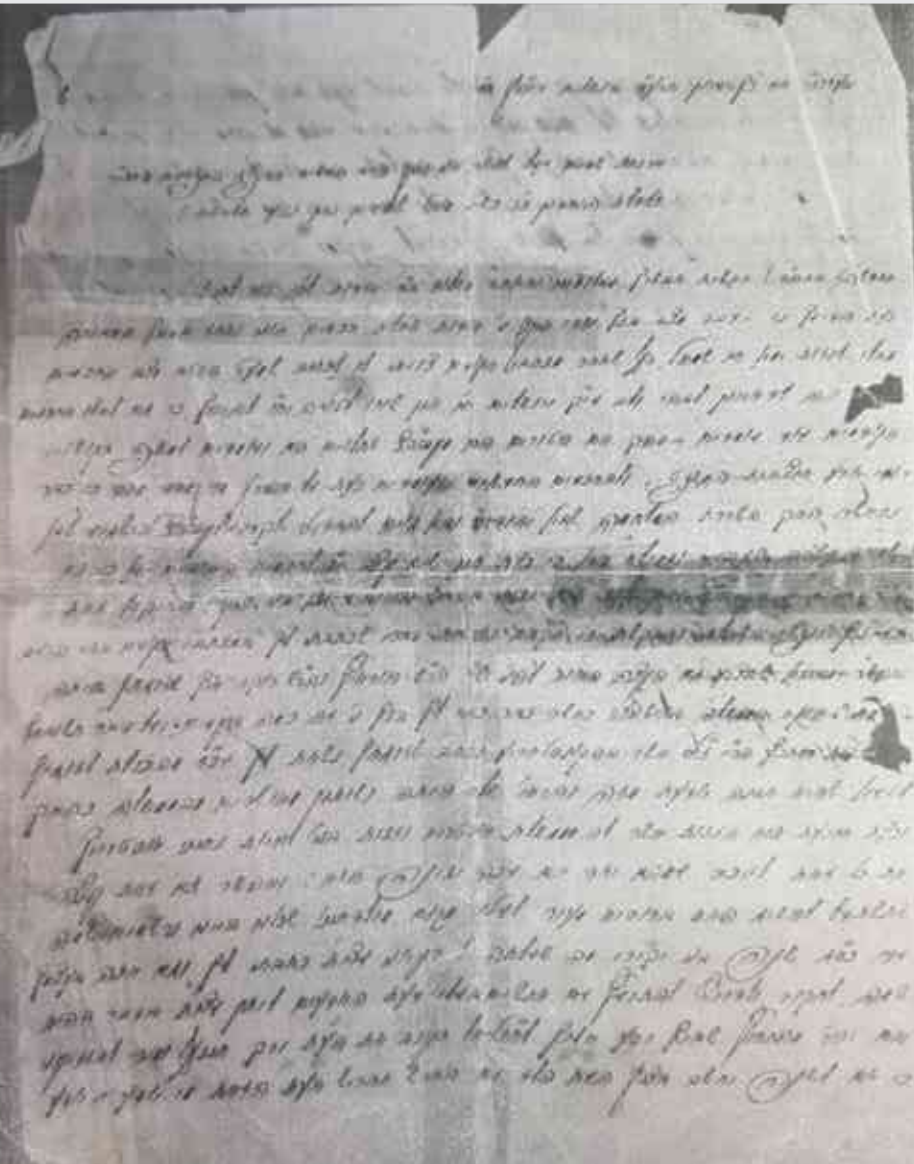
ב בעניין זה מוסיף הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א שפעם אחת ערך רבינו ה'ברכת משה' זי"ע בשולחנו הטהור שיחת קודש שלימה סביב עבודתו המופלאה של זקינו רביה"ק הרדצ"ש זי"ע בהרחת מיני ועשבי בשמים.

והסביר רבינו שהנה ריח טוב עניינו הוא קדושה, כי היכן שיש קדושה, יש ריח טוב, וסיפר על זקינו רביה"ק הרדצ"ש שבפעם הראשונה כשנסע מארץ ישראל לקארלין אל רבו ה'בית אהרן' זי"ע, בהגיעו לשם נשכב לישון על ספסל.

ויצא בנו היונגער רבי - הרה"ק ר' אשר מסטולין זי"ע וראה את רבינו ישן, וקרא לאביו הק' "טאטעלעע קום זעהן ווי א ארץ ישראל איד שלאפט - אבא, בוא ותראה איך יהודי מארץ ישראל ישן", ויצא ה'בית אהרן' ונענו שניהם בהתפעלות 'אוי שלאפט ער ווי א איד, אוי שלאפט ער ווי א איד', וסיים רבינו שכוונתם הייתה לקדושתו של רבינו, וזה היה גם העניין שלו בהרחת בשמים שנבעה מגודל קדושתו.

והוסיף רבינו ה'ברכת משה' זי"ע דהנה אצל זקנו רביה"ק הרדצ"ש היה חמשה עשר שבט יום מיוחד ומרומם, והטעם כי ביום זה חל היארצייט של בנו הבכור הרה"ק ר' יעקב יוסף זי"ע שנסתלק בחייו והיה בחינת כוחי וראשית אוני, והפליג אז רבינו בגודל קדושתו וטהרתו של זקנו, עכתד"ק.

ובעניין זה, היה רבינו ה'ברכת משה' זי"ע משבח את הגה"צ רבי יעקב אשר קאפ זצ"ל שמדי ערב ראש חודש היה עולה להשתטח ולהתפלל על ציון רבו רביה"ק הרדצ"ש זי"ע.



איגרת בפרסום ראשון מכ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע לבנו כ"ק מרן אדמו"ר הרשב"ג זי"ע

"אם כן" הרהבתי ושאלתי שוב, "הרי שהרבי מוחל ומוותר על כל האוצר היקר הזה?". "זאת לא אמרתי - דאם האב איך נישט געזאגט" השיב לי רבינו.

הייתה זו למעשה השיחה הארוכה הראשונה שערך רבינו עם אי מי מחסידיו מאז שקיבל את השיתוק, היא נמשכה למעלה משעה ועצם קיומה עורר שמחה והתרגשות גדולה בקרב בני ביתו של רבינו והמשמשים בקודש בהיוכחם כי ב"ה כוחותיו של רבינו חוזרים אליו אט אט.

בסיומה של אותה שיחה פנה אליי רבינו ואמר לי "אם יבוא לידך סידור מזקני רביה"ק ר' אלעזר מענדל זי"ע או מזקני רביה"ק הרדצ"ש זי"ע וואלט איך דאס וואלט - אזי הייתי מעוניין בזה".

**"כן זהו הסידור של זקני"**

בשובי לביתי התחלתי כמובן להתעניין אצל סוחרי ספרים עתיקים אם יש בידיהם סידור מצדיקי בית לעלוב, אך לצערי לא הגיע לידי אף סוחר סידור כזה. כעבור זמן, כחודש לאחר מכן נכנסתי אל רבינו זי"ע ואז פנה אליי ושאל אותי "נו, האם מצאת עבורי סידור מאבותיי הק', מה נעשה בדבר?".

אמרתי לרבי שלא פשוט לחפש סידור כזה, שכן איני מחפש סידור מדפוס מסוים, אלא סידור שהיה שייך לצדיק מסוים ואין זה דבר שנקל להשיגו. ביקשתי בהזדמנות זו שהרבי יברכני שאצליח למצוא. ואכן נתן לי רבינו את ברכתו.

וראה זה פלא! באותו לילה כשחזרתי לביתי מסביון הודיעו לי בני ביתי שר' מנדל פלדמן חיפש אותי היום בערב כמה פעמים... ר' מנדל פלדמן היה סוחר ידוע של ספרי קודש עתיקים בירושלים עיה"ק, עוד באותו ערב עליתי לביתו ברח' חגי לשמוע במה מדובר.

ר' מנדל ניגש ישר אל העניין: "הגיע אלי היום אחד מנכדיו של הרה"צ ר' מיכאל הרמן זצ"ל מגדולי חסידו רביה"ק הרדצ"ש, ומסר לי למכירה סידור יקר ערך שקיבל זקנו רבי מיכאל מרבו רביה"ק הרדצ"ש זי"ע שנתן לו את סידורו האישי במתנה".

היה זה סידור עתיק, סידור האר"י של שני כרכים דפוס 'זולקווא', על שני הכרכים היו חתימות של רביה"ק הרדצ"ש זי"ע, ובנוסף רשם רביה"ק בכתי"ק על כריכת הסידור הפנימית את רשימת הדפים החסרים שנתלשו מהסידור במרוצת השנים, חסר דף זה, חסר דף זה וכו'.

בראותי את יד ה' והשגחתו הפרטית לא היססתי והודעתי לר' מנדל כי הנני מוכן ומזומן לקנות את הסידור עוד הלילה, הוא נקב בסכום של אלפיים דולר, שהיו אז סכום עתק, הסכמתי לסכום זה ורכשתי מידו את הסידור.

למחרת שוב נסעתי עם הרה"ח ר' אברהם שוורץ לסביון והבאתי עמי בתוך קופסא את הסידור היקר, נכנסתי ביראת קודש אל רבינו והבאתי לו את הסידור במתנה, רבינו קיבל את הסידור בפשטות ובטבעיות, משל לא התרחש כאן שום מופת גלוי, כששעות ספורות לאחר שהעניק לי את ברכתו - הגיע לידי הסידור הזה.

הוא הביט היטב בדפי הסידור וחתיתתו של רביה"ק הרדצ"ש ז"ע, ונענה בקורת רוח "יא דאס איז דעם זיינדס חתימה - אכן זוהי החתימה של זקני..."

רבינו הודה לי על המתנה היקרה ובמעמד זה האציל עליי ברכה מיוחדת מברכות קדשו. מאותו יום והלאה היה רבינו משתמש בסידור קדוש זה ובשבת מברכים היה מברך החודש דווקא מתוך סידור זה. עד כאן הסיפור.

### הסגולה: ללמוד בכל יום באלשיך הק'

ניתן, אפוא, להניח בזהירות שהמכתב היקר הרואה אור לראשונה ביריעה זו, כפי הנראה מקורו באותו סדין של כתבי יד שהיה ברשות רבינו ה'ברכת משה' ז"ע.

את המכתב שלפנינו שלח רביה"ק הרדצ"ש ז"ע לבנו רביה"ק הרשנ"נ ז"ע בשנת תרע"ד, חודשים ספורים לפני פרוץ מלחמת העולם הראשונה. באותם ימים, כשהחלו להריח את ריח המלחמה באוויר, החלו השלטונות הטורקיים להכביד את עול חובת הגיוס על יהודי ירושלים.

כדי להיפטר מחובת הגיוס היה צריך לקבל תעודת 'חכם', שמשמעותה שאדם זה הוא 'כלי קודש דתי', רב או ראש ישיבה ולכן הוא נפטר מחובת הצבא, אך בשנת תרע"ד החל להתערער מעמדם של החכמים וכלל לא היה בטוח שייפטר מחובת הגיוס.

באותם ימים הגיע בנו הגדול של רביה"ק הרשנ"נ ז"ע, ה"ה הגה"צ רבי פינחס חיים בידרמן זצ"ל, לגיל הגיוס. הגה"צ רבי פינחס חיים נולד לאביו רביה"ק הרשנ"נ ז"ע בשנת תרנ"ט ובשנת תרע"ד היה בן חמש עשרה שנים, הוא היה אז כבר אברך לאחר שנישא לרבנית הצ' מרת רבקה רחל ע"ה בת דודו הרה"ק רבי ירחמיאל יוסף בידרמן ז"ע בן רביה"ק הרא"מ ז"ע.

בשעת כתיבת מכתב זה היה אביו רביה"ק הרשנ"נ ז"ע בעיר קראקא שבפולין, וזקנו רביה"ק הרדצ"ש שהיה בירושלים פעל בצוותא עם בנו רביה"ק הרשנ"נ כדי להציל את בנו - נכדו מחרב הגיוס לצבא הטורקי, ואודות כך נסוב המכתב שלפנינו.

במכתב זה מעלה רביה"ק הרדצ"ש כמה דרכי פעולה למלט את נכדו מהגיוס, אמנם כפי הנראה בסופו של דבר בעקבות המלחה"ע

ג בהקשר לתארים שכותב רבינו לבנו רביה"ק הרשנ"נ ז"ע סיפר הגה"ח ר' שמואל אהרן ז"ל שבמשך תקופה הוא היה כותב את המכתבים של רביה"ק הרדצ"ש לבנו רביה"ק הרשנ"נ ז"ע בשנות מגוריו בקראקא, וסיפר שאת התארים הראשונים במכתב 'לכבוד בני וכו' לא היה מכתוב לו רביה"ק הרדצ"ש מעולם, אלא הוא היה פותח מעצמו בלשון 'מיין ליבן קינד - לבני אהובי, פעם אחת הגדיל וכתב 'מיין ליבן טייערער קינד - לבני אהובי יקירי' והרהיב עוז והתבטא באוזני רביה"ק הרדצ"ש "נו, הרי בנכם רבי שמעון איז טאקע א טייערער - הוא הרי באמת יקר", נענה רביה"ק הרדצ"ש: 'מיין שמעון איז א גאנצער יוד - בני שמעון הוא יהודי שלם'.

שפרצה נטרפו כל דרכי הפעולה ואז נאלץ הגה"צ רבי פינחס חיים זצ"ל להימלט מעיה"ק ירושלים וברח לעיה"ק טבריה.

והיה מספר רבי פינחס חיים שבטרם יצא מן העיר הורה לו זקנו רביה"ק הרדצ"ש ללמוד בכל יום בספר האלשיך הקדוש ז"ע כסגולה להניצל מהגיוס. במשך זמן מה שהה בטבריה ולמד שם בישיבת 'אור תורה'. באחד הימים הגיעה 'ביקורת' של הממשל הטורקי לחפש עריקים בישיבת אור תורה.

מיד קפץ רבי פינחס חיים וברח מהיכל הישיבה אל השדות הריקים בטבריה, והתחבא שם בין סלעים ונקיקים עד יעבור זעם. כשסיימה המשלחת את ביקורה בהיכל ישיבת אור תורה יצאו השוטרים לחפש גם בסביבות הישיבה, ועברו ממש ליד הסלעים שביניהם התחבא והיה זה נס גלוי שלא הבחינו בו.

והיה מסיים רבי פינחס חיים שרק זכות לימוד האלשיך הקדוש היא שהצילה אותו באותו מעמד בנס גלוי. בסופו של דבר נאלץ רבי פינחס חיים לנוס למצרים, ושם שהה עד סוף מלחה"ע הראשונה אז חזר לירושלים עיה"ק.

### איגרת הקודש: "עיר לעלוב מקום מולדתנו"

המכתב שלפנינו נכתב בידי הגה"צ רבי מרדכי חיים גליקזון זצ"ל בעמח"ס 'ילקוט קרית ארבע', שהיה כותב המכתבים בבית רביה"ק הרדצ"ש ז"ע רבות בשנים והיה מגדולי חסידיו ומקושריו, ואשר עליו התבטא בהערכה הרה"ק ר' מרדכי מראחמיסטריווקא ז"ע "צווישען טויזנט טרעפט מען נישט אזא געצייכנטער

מענטש וי איהם - גם בין אלף אנשים לא מוצאים עוד אחד מצוין כמו רבי מרדכי חיים".

יצוין שמפאת השנים שחלפו חלק מהמילים במכתב אינן קריאות ולא שייך היה לפענחם, אך רוב רובו השתמר היטב, והנה תוכנו כפי שהעתקנו מכתב היד:

בעזה"י יום ז"ך סיון תרע"ד ירושלים עיה"ק ת"ו

**ברכות שמים מעל לכבוד בני היקר הרב החסיד המופלג המפורסם בתורה ויראת שמים שלשלת היוחסין וכו' כש"ת מו"ה שמעון נתן נטע שליט"א**

אחדשה"ט באה"ר! ראשית אבשרך משלומנו ובמיוחד משלום ב"ב הודות לה' כה לחי! כעת אודיעך כי מדבר מצב בנך נכדי היקר נ"י אודות שאלת חכמים הנני נאחו בסבך המבוכה מבלי לנטות ימין או שמאל אף שאחד מכתבנו הקודם צייתי לו לכתוב שמעט הוטב מצב החכמים פה לדאבון לבבי ולב עיה"ק ירושלים ת"ו אמן שמו לטובה וח"ו להיפך כי גם לאלו החכמים הקודמים עוד עומדים בספק אם פטורים הם מעבודת הצבא שתלויים הם ועומדים למשפט בקושטא ומי יודע תוצאות המשפט.

ולהחכמים החדשים העומדים כעת על הפרק מר מאוד מאוד כי כבר נתאשר החוק בשררת המלחמה שבין יהודים ובין גויים להבדיל ילקחו לעבדה"צ לכשיגיע לבן שמונה עשרה שנה וממילא הבן כי כעת אין ח"ו שום עצה לחכמים היהודים על כי גם...

ולכן בני היקר אל יקטן זאת בעיניך ונפשי בשאלתי ובקשתי... דברי שכתבתי לך במכתבי הקודם באר היטב. ואפשר מהנכון שתציע

## כיסא דוד עבדך

**עובדות ושיחות יקרות מרביה"ק אדמו"ר הרדצ"ש ז"ע לרגל יומא דהילולא קדישא מרשימות הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א**

### הלוואי שנתפלל כך בימים נוראים

בליל ש"ק וישב שנת תשי"ג אמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א (הוא רביה"ק ה'ברכת משה' ז"ע): מיר ווינטשן צו דאווענען ימים נוראים וי דער זיידע האט געגעסן א סעודה אין מיטן וואך (הייתי מאחל לעצמי להתפלל בימים הנוראים כפי שהיה זקני אוכל סעודה פשוטה באמצע השבוע).

**ועוד אמר:** "ווען איך וואלט וויסן אז מען קען ארבעטן אויף די וועלט מען זאהל זוכה זיין אויף יענע וועלט שטייען פון דער ווייטענס און קוקן אויף איהם, וואלט געווען כדאי די גאנצע ארבעט אויף די וועלט - אילו הייתי יודע שעל ידי עבודתנו בעולם הזה נזכה לעמוד בשמים ולחזות מרחוק בעבודתנו בקודש של זקני אדמו"ר הרדצ"ש ז"ע, כדאי הייתה כל עבודתנו בעוה"ז בשביל זה".

**ועוד אמר:** "דער זיידע איז געווען גרויס גרויס גאר גרויס - זקני אדמו"ר הרדצ"ש ז"ע היה גדול, גדול, מאוד גדול" (דברים

אלו העתקתי בשעתו מכת"י כ"ק אדמו"ר רבי אלתר זצוק"ל בן רביה"ק ה'ברכת משה' ז"ע שרשם הדברים סמוך לשמיעתן).

### עד טו"ב טבת

שמעתי מהרה"ח ר' הערש אייכלער ז"ל מגדולי חסידיו רביה"ק הרדצ"ש ז"ע שהלך פעם לשאול את רביה"ק הרדצ"ש מתי עושים חלאקה לילד שנולד בחורף, ואמר לו שעד טו"ב טבת שייך לל"ג בעומר הקודם, ומכאן ואילך שייך לל"ג בעומר הבא".

### כמו קורה

עוד שמעתי שמעתי מהרה"ח ר' הערש אייכלער ז"ל כי כשחזר רביה"ק הרדצ"ש

א יש לציין שרביה"ק ה'ברכת משה' ז"ע היה אומר בשם זקנו רביה"ק הרדצ"ש ז"ע שאצלנו הקובע הוא 'חנוכה', מי שנולד עד חנוכה שייך לל"ג בעומר הקודם, ומי שנולד אח"כ שייך לל"ג בעומר הבא.

גם העצה... לפני ש"ב הר"ש הורוויץ והר"ש רוקח איך שזוגתך הייתה בפנקס הממשלה בווישניצא כאשר כבר כתב לך בנך נ"י זה כמה פעמים ועל דבר תשובתך מאת חותנך הר"י ז"ל אשר בהקאנסאלאריע נכתב שזוגתך נישאת לך עכ"ז מהיכולת לזוגתך לטעון שהיא אינה יודעת מזה והראיה שלא הייתה נישואין מאושרים מהממשלה וכעת תובעת היא הזכות אשר לה מממשלת אוסטריא וזכות בניה להיות נתיני אוסטרייך.

את כל זאת לטכס עמהם יחד אם עצה נכונה היא ואפשר גם זאת עצה שתשתדל להשיג פאס ברוסיא מעיר לעלוב מקום מולדתנו שכולנו היינו נרשמים שמה זה כס"ג שנה.

בני יקירי מה שעלתה על דעתנו עצות כתבתי לך וגם אתה בעצמך שמה לחקור ולדרוש ולהתייעץ עם אנשים בעלי דעת היודעים ליתן עצות בדבר ההוא ואם יהיה מהנחוץ שבנך ייסע אליך לחוץ לארץ אל תעכב את העת רק תיכף ומיד להודיעני.

כי יום לשנה ייחשב בצוק העת הזאת, ואם החרש תחריש בעת הזאת מי יודע מי יודע שלא תתחרט ח"ו כי אין בכוח העט לתאר ולצייר את צערי בצער בת עמי ילידי קודש ירושלים ת"ו נפשי מרה לי מאוד, עיני עיני יורדה מים על צרות ירושלים, ואחלה נא אותך כי תיכף ומיד לכתוב לי כל מה שעלתה בידך לעשות שם בדבר הנוכחי, ונפשי חייכה לה' כי עד מהרה ירחם עלינו להושיענו על דבר כבוד שמו.

כ"ד אביך המעתיר בעדך ומצפה לראותך בשוכב אל ביתך נוה הקודש שמח וטוב לב ומברך אותך בכל טוב סלה.

דוד צבי שלמה בהרהצה"ק ר' אלעזר מנחם זצוקללה"ה

### לטכס עצה אודות בנך

בשולי המכתב הוסיף גיסו של רביה"ק הרדצ"ש זי"ע, הגה"צ רבי מאיר אדלר (קרקובסקי) זצ"ל חדב"נ רביה"ק הרא"מ זי"ע וראש ישיבת חיי עולם בירושלים עיה"ק, את המילים הבאות:

גם הנני דורש שלומך הטוב ובאתי להזהיר אותך כיהודה ועוד כו' לראות לטכס עצה אודות בנך נ"י ליקח עבורו פאס או בעסטרייך או ברוסיא אפילו אם יעלה הוצאות על זה כמה מאות ר"כ לא תשגיח על זה כי אין להעלות על הכתב...

ה' ירחם עלינו ועל כל ישראל תראה בכל מאמצי כוחך להוציא הדבר לאור וה' יצליח דרכך דברי דודך הדוש"ט בלונ"ח ומחכה לתשועתך בישיבת כלל ישראל. מאיר אדלר.

ד הרה"צ רבי יוסף ציינווירט זצ"ל חותנו של רבינו שהיה יליד העיר ווישניצא.

>>

לארץ ישראל ביקש עוד אחד ממשפחת רבינו לנסוע לחוץ לארץ ולא הניח אותו רביה"ק הרא"מ זי"ע, וכששאלו מדוע אמר לו "בני דוד כשרואה אישה הרי זה כמו 'קורה' אצלו, אך אצלך אין זה כך".

### בידוע שיש בו אדם

עוד שמעתי מהרה"ח ר' הערש אייכלער ז"ל שרביה"ק הרדצ"ש לא אהב שהולכים עם ה'וועסטלאך' מתחת לקפטן כשהם חתוכים (היינו שפתח הוועסטיל למעלה הוא פתוח ורחב) אלא שיהיו סגורים לגמרי עד למעלה, והיה אומר רמז לזה שכתוב במשנה 'מצאו נעול בידוע שיש בו אדם'.

### גביר לא תהיה

סיפר לי הרה"ח ר' שלמה מנחם וינשטוק זצ"ל נכד רביה"ק הרדצ"ש ובעל תפילה בחצה"ק, ששמע מהרה"ח ר' יצחק געריש ז"ל בעל תפילה בחצה"ק, שהרה"ק ר' דוד שאל פעם את אחד מבני משפחתו למה אינו בא להתפלל אצלו, וענה שהוא טרוד במלאכתו כי היה עובד בקצבות.

תפס רביה"ק הרדצ"ש בזקנו (ואמר לו ר' יצחק שזה היה ידוע שאם ר' דוד תופס בזקנו ידעו שזה היה דבר ברור ויתקיים הדיבורים בשלימות) ואמר לו "איך זאג דיר צו אז קיין גביר וועסטו קיינמאהל נישט זיין - הנני מבטיח לך שגביר לא תהיה אף פעם", וכך היה.

### לשון נופל על לשון

בתו של רביה"ק הרדצ"ש זי"ע הרבנית מרת מלכה עכסה וינשטוק ע"ה אשת הרה"צ ר' מרדכי דוד זצ"ל התגוררה בשכונת בתי נייטין במאה שערים, היא התברכה במשפחה גדולה, היו לה עשר ילדים, ואביה רביה"ק היה מזהיר אותה שלא תבוא אף פעם עם כל הילדים יחדיו לביתו מחשש עינא בישא (לשאור בני המשפחה לא היו משפחות גדולות כ"כ).

והנה אירע פעם שהרבנית מלכה לא ביקרה אצל אביה זמן מה ונענה רביה"ק "א וואונדער מז'עהט נישט מלכה'ן - פלא הוא שלא רואים את מלכה", כששמעה זאת מיד יצאה מביתה והגיעה עם הבנים ואמרה לאביה בצחות "טאטע איך האב געהערט אז דו ביינקסט נאך מיר", החזיר לה רבינו בצחות וחריפות לשון: "יא, יא, פון איין ביינקל ביז דעם צווייטן ביינקל - כן כן, מכיסא אחד עד הכיסא השני. ביינק באידיש משמעו גם געגועים וגם כיסא).

### עיניים צופיות

סיפר לי הרה"ח ר' ישראל קאפ זצ"ל שפעם שהלך אביו הגה"צ רבי יעקב אשר להתפלל אצל רביה"ק הרדצ"ש זי"ע בעיר העתיקה, והנה בדרכו לבית המדרש של רבינו יצאו הישמעאליים מהר הבית והיה אצלם חג 'נבי מוסא' ורקדו הערבים ורקדו מורחיים יפים מאוד ועמד רבי יעקב אשר והסתכל קצת, ואחר כך המשיך בדרכו והלך להתפלל.

והנה תיכף כשנכנס לבית המדרש פנה אליו ואמר לו רביה"ק הרדצ"ש, "א חוצפה פון א יונגערמאן פארן דאווענען שטיין און קוקן אויף די אראבער - חוצפה של אברך, לעמוד ולהסתכל על הערבים לפני התפילה"... ונרעש מאוד מעיני הצופיות של רביה"ק שראה כל מה שהיה עמו בדרכו לכאן.

### אהבה רבה אהבת עולם

כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע אמר פעם בשולחנו הטהור שזקנו אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע היה אומר בתפילת שחרית של שבת קודש 'אהבת עולם' (ולא כהעולם שאומרים בשב"ק 'אהבה רבה') ואילו רבינו ה'ברכת משה' היה אומר לפעמים 'אהבה רבה אהבת עולם', ולפעמים אמר רק 'אהבת עולם'.

ב רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע היה אומר שאצל זקנו רביה"ק הרדצ"ש היו שלושה ימים בשנה שבהם רבתה שמחתו עד למאד, בפורים ובט"ז שבט (שהיה יא"צ של בנו בכורו הרה"ק ר' יעקב יוסף זי"ע) וט"ב סיון הילולת רבו ה'בית אהרן' שאז היה הולך לביהמ"ד חסידי קארלין וישב שם לסעודה והיה מאוד בשמחה, ופעם אחת שתה שם והיה בגילופין והיה שם מחותנו הרה"ח ר' אברהם אשר ז"ל מגדולי חסידי קארלין ואמר לו רביה"ק "מיין חבר, הרי היינו יחד בקארלין", והשיב לו ר' אברהם אשר ומה יצא לי מזה, לי נתן הרבי קארן ברויט ולכם לא נתן קארן ברויט, והיינו שה'בית אהרן' היה מחלק לאברכים מדי לילה חתיכת לחם לשמירה, אך לרביה"ק הרדצ"ש לא נתן, וכששאל אותו מדוע, אמר לו "אתה אינך צריך לכך".

היות והוצאות הגיליון מידי שבוע בשבוע כרוכות בטרחות גדולות ובהוצאות כספיות מרובות **אבקש שכל אחד ואחד ישתתף בהוצאות הגדולות לזיכוי הרבים**

זכות זיכוי הרבים יעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם ונחת מכל יוצ"ח

לתרומות: **בנדירים פלוס ע"ש אהל מועד, או אצל הרב אהרן לוסטטיג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א**



# וישליכם אל ארץ אחרת

## פרק ראשון

### עיר מוכת עוני

ירושלים. שנת תרע"ז.

הסמטאות הצרות והמחניקות היו מלאות אדם כמו כל בוקר בשעה הזו. בירושלים העתיקה לפני מאה ושש שנים. פקידים טורקיים חובשי תרבושים אדומים טיילו בנחת בין החנויות הצרות והכוכים החשוכים וסקרו בעין עצלה את הסחורה המוצעת למכירה. המלחמה העולמית הגדולה רוקנה את שווקי ירושלים והשאירה בהם אך מעט. סלי נצרים עמוסי ביצי תרנגולת חומות קטנות; "בנדרות" (עגבניות) בוסר קטנות קשות וירוקות למחצה; קומץ בייגלאך ומיני מאפה, מיני סדקית; מטפחות צבעוניות וכאפיות בגווני ורוד שחור. מוכר הפחמים ישב ברגלים משוכלות בפתח חנותו ומצץ את הנרגילה שלו בשלווה. שני חצאי שפמו העבות והצהבהב מטבק התרוממו זה לקראת זה עם כל שאיפה ונשיפה כשתי תולעים שמנות. מאחוריו, במעמקי חנותו הקטנה הייתה ערמת פחמים נשענת על הקיר השחור ומטפסת עד לגובהו של אדם גוף. ימי החורף והביקוש המוגבר לפחמים חלפו, ובימות הקיץ לא נמצא להם שימוש אלא רק לגיהוץ ולהסקת דוודי המים במרחצאות הציבוריים. ישמעאלים לבושים בתלבושתם הערבית המסורתית טיילו בכל מקום. גלימת בד שחורה קלה עוטה על גופם מלמעלה ולרגליהם מכנסי בד לבנים ורחבים כשק. רובם היו יחפים, וכפות הרגליים שפיתחו עור עבה וגס לא חשו בלחצם של אבני המרצפת ואפילו לא בדקירתם של אבני חצץ קטנות. ילדים קטנים התרוצצו בין רגליהם של העוברים והשבים, רדפו בצהלה אחרי חמור אפור שצעד עמוס משאות, והתקהלו ליד טסי הנחושת עמוסי הבקלאווה והסוכריות המתוקות. בקרן זוית של סמטה חשוכה שקרני חמה בקעו לתוכה דרך ריבועי חלונות שנקעו בגג האבנים, היה משוטח מדף עץ מלבני גדול ועליו התגלגלו פירות דוקרניים שאלפי מחטים קטנטנות כיסו את קליפתם הברשנית והסתירו את תכולתם העסיסית המתוקה, ה'ס'אברס', תאווה לחיך ודבש על הלשון אם ידעת איך לטפל בהם, ואם לא - מיד לאחר אכילת ציפת הפרי המתוקה דקרו לשונך וחיכך כמה ימים בדקירות קטנטנות ומלובנות כמחט בבשר החי. המוני זבובים ויתושים התעופפו ליד מוצרי המזון המזוהמים וטיילו באין מפריע ברגליים שדרכו לפני כן בתעלות הביבין...

הנה כי כן, ירושלים בימים כתיקונם הייתה עיר חסרת כל היגינה וסניטציה מינימלית. עכשיו שימי מלחמה הם, על אחת כמה וכמה. לא יפלא אם מדי פעם פרצו בה מגיפות לרוב. שיעור התחלואה ותמותת התינוקות (ומבוגרים) באותן שנים בירושלים היה מהגבוהים בעולם. סבון היה בקושי לכביסה. המים במשורה, ורחיצת ידיים בחומרי ניקוי - מושג שטרם הומצא.

ירושלים מוכה הייתה במכות רבות, שהיגינה הייתה רק אחת מהן, אך היא שהביאה בסופו של דבר להשתלשלות המאורע הזה.

אחת המכות הנוספות היו בעלי השררה.

'ממונה' של כולל למשל, אם היה זה אדם שגדל והתחנך על ברכי חכמים וספג אל תוכו יראת שמיים ומידות טובות, הרי שכל בני הכולל שנתונים למרותו, נהנו מטובו.

ואם להפך, הממונה היה אדם בעל אופי קשה ומידות טובות לא נרשמו בארגז הכלים שלו. ספגו בני הכולל את נחת זרועו ואת עריצותו ומידותיו המקולקלות.

כמו במקרה שלנו...

## פרק שני

### גליצאי חסר מזל

יענקל שפירא עלה מהעיר ריישא (ריז'שוב) שבגליציה (כיום, פולין, מרחק קצר מליז'ענסק) לירושלים עיר הקודש אי שם בין שנת תר"ן לתר"ס. ממוצא גליצאי היה אבל לא זכה למזל גליצאי... בירושלים היו אומרים "המזל הגליצאי זורח כשמש בצהריים", אבל עבור יענקל הייתה השמש בשקיעה...

חסר מזל היה יענקל בריישא וכך נשאר גם בירושלים. לא זכה שיתקיים בו הנאמר "משנה מקום משנה מזל". מי שהיה ביש גדא ב'ריישא' וכל מלאכה ששלח בה ידיו מיד צמחו בה חרולים וקמשונים, נותר אותו 'שליימזל' כסיפא וגם בירושלים, לא הצליח במעשה ידיו ולא כלום. ניסה כוחו בזגגות ונשברו הזגגות תחת ידיו, מכר קמח ורחשו בו תולעים. שלח ידיו בעשיית מטאטאי קש, ומיד נפתחו שלוש חנויות של מטאטאי קש באותה סמטה. ניסה מזלו אצל ראשי כולל גליציה ובא אליהם בבקשת רחמים, הרי בן הכולל אני, ומן הדין שאקבל 'חלוקה' היא התמיכה החודשית שקבלו בני הכוללים יוצאי ארצות הגולה מהנהלת הכולל שלהם. טענו הם כנגדו, צא והבא לנו ניירותיך שיעידו עליך כי בן גליציה אתה, ואולי מערים אתה עלינו והגעת לכאן מפלך וואהלן, או מרוסיה, או שמה מפולין, ושייך אתה לכולל אחר ולא לכולל גליציה?

הלך יענקל לחפש את המסמכים אותם טמן בנקיק אבן שבין כותלי ביתו-חורבתו והנה לתדהמתו מגלה הוא שירי נייר בלבד. העכברים התנדבו לעזור לו להישאר ביש-גדא מושלם ואכלו את כל הניירת...

הביא יעקב עדים שיעידו בו כי בן גליציה הוא, בפני הנהלת הכולל, נמלכו אלו ונתנו לו תמיכה זעומה בטענה שמה עדי שקר שכר עליהם. טען יענקל, "וכי שקר אני? והרי עדים אלו מכירים אותי יפה יפה מגליציה" אלא שהיו פקידים מסבבים אותו בתירוצים מתירוצים שונים אף שידעו היטב כי מאותה גלות שלהם הגדיע

וכי הוא 'לאנדסמנשאפט' (יוצא אותה פזורה בגולה, ומאותה ארץ) גליצאי מובהק הוא, ולא שינו את גובה החלוקה. חלוקה זו - היו אומרים בירושלים - לא היה בה כדי לחיות ואף לא כדי למות...

כללו של דבר, יענקל שפירא היה ונותר עני ואביון, חסר מזל וחסר פרוטה.

יום אחד מצא פרי יפה ברחוב, תפוח גדול אדמוני ועסיסי. מעולם לא היו לו שני 'בישליקים' לקנות תפוח גדול ויפה כזה.

באותה שעה גבר עליו רעבונו, לפי שכבר עברו עליו שני ימי תענית מרוב עוני ומחסור. הבולמוס אחז בו. כל עוד רוחו בו בירך עליו 'בורא פרי העץ' ואכל את התפוח כולו בתוך כדי אכילת פרס, כשכל גופו רועד מרוב רעב.

ולא ידע יענקל האומלל שאותו תפוח התגלגל לפני כן, בשלולית של מים מעופשים, וחיידקים מכמה משפחות יחסניות ובראשן משפחת "דיזנטריה" התנחלו על קליפתו וכיסו אותה ברבבותיהם. אלא שמרוב קוטנם, אין אדם יכול לראותם בעין רגילה אלא אם כן חמושה היא בזכוכית של מיקרוסקופ.

ויאכל יענקל את התפוח, וישבע ואורו עיניו.

אולם, אמרנו כבר שחסר מזל היה. עתיד היה יענקל להתחרט על אכילת התפוח חרטה עצומה, כמו אדם הראשון בשעתו. לפי שלא יצאה אלא שעה מועטה ובטנו החלה לכאוב ולדאוב. ועוד בטרם הספיק להגיע הביתה הרגיש בכל רע.

למחרת לא יכול היה יענקל לרדת מהמיטה, דהיינו מזון דקיק עשוי קש פרוש על הארץ, מזון שאניצי קש וגבעולי קוצים מבצבצים ויוצאים מכל פינה שבו. פניו הלכו והשחירו ומחלה זיהומית קשה התפשטה בגופו ועשתה בו שמות.

לאחר יומיים של התמודדות עם חיידקי הדיזנטריה הקשים, וללא שום תרופות למיניהן, נפח יענקל את נשמתו בייסורים קשים ומרים.

יהודי גלמוד, עני ואביון שנפטר בעירום וחסר כל.

בני משפחתו היו בגליציה והוא היה כאן לבדו. לא מי שישלם לחברא קדישא את הוצאות טהרה וקבורה, דמי אחוזת קבר, תכריכים, נרות, מאום!...

בירושלים הקפידו לא להלין את המת אפילו לילה אחד, אבל במקרה דנן שכב הנפטר שלא היו לו גואלים, יומיים ושלושה (!) ולא היו לו קוברים.

רצו שכניו אל אנשי חברא קדישא והם טענו, "אי אפשר, ללא תשלום לא נתעסק בו".

כיוון ששמעו כך, חשו השכנים אל הנהלת כולל גליציה וטענה בפייהם, "הנפטר שייך לכם, קיברו אותו".

טענה הנהלת הכולל: "ההוצאות מדי גדולות,

אם לא יהיה מי שישלם – לא נוכל לשאת לבד במעמסה”.

באותה שעה נעשה רעש גדול בעיר והשמועה על הנפטר העני, מעוכב הקבורה הגיעה עד ביתו של סבא-רבה שלי, האדמו”ר הקדוש רבי דוד’ל, רבי דוד צבי שלמה מלעלוב זיע”א.

באותם ימים של לפני מאה שנה ויותר היה רבי דוד’ל, לא רק הרבי של ירושלים, אלא מעין אבא ואמא של כל בני ירושלים. כל האנשים מכל החוגים ומכל המגזרים ידעו כי אם תהיה להם בעיה, בכל תחום שהוא, ביתו של רבי דוד’ל הוא הכתובת. שם ימצאו אוזן קשבת, עזרה, ברכה וישועה.

וכך גם באותה שעה, שבה מתרחשת שערורייה של מת שאין לו קוברים, מיד נחלץ הרבי הקדוש לעזרתו של אותו גלמוד.

למען האמת, רבי דוד’ל לא היה שייך על פי מוצאו לכולל גליציה, אלא דווקא ל”כולל פולין”, לפי שהעיר לעלוב שממנה הגיע בילדותו, והוא פעוט בן שש, בפולין היא שוכנת. אך כיון ששמע את השמועה הקשה על המת המתנוול בביתו, ואינו מובא לקבורה, לא יכול היה להבליג על החרפה. כרוח סערה טס לביתו של הממונה של כולל גליציה באותם ימים, ר’ חיים זיסרמן (שם בדוי לאדם אמיתי) והתחנן לפניו: “גיוואלד, בזיון המת! איך אפשר לתת לנפטר הגלמוד לשכב ללא קבורה ולהבאיש בביתו רק בגלל שאלת הממון? עשו חסד חנים וקיברו אותו ללא תמורה”.

מקורבו של הרבי ויד ימינו, הגה”ח רבי שמואל אהרן אהרן ובר התלווה אליו לאותה ריצה בהולה לביתו של הממונה, ושמע במו אוזניו את תשובתו הנוראה של הממונה:

”אל תתערבו בענייננו, זהו ענין פנימי שלנו!”

מאימתי קבורתו של אדם מישאל שאין לו גואלים היא “עניין פנימי”...?

והממונה ממשיך ברוב חוצפה:

”הנה לכם, האם הרבי מכיר את ר’ זונדל? (בדוי) הוא התערב גם הוא בעניין פנימי שלנו, והוא נזרק מירושלים עד אמריקה! ר’ פנחס דוד שגם התערב יחד עם ההוא באותו ענין הושלך עד לקראקא”. אז בבקשה, אל תתערבו בעניינים פנימיים שלנו”.

היה בתשובה הזו גודש מזעזע של חוצפה וגסות רוח, יען כי את ר’ זונדל שלח לאמריקה לא אחר מאשר הרבי ר’ דוד’ל, ור’ פנחס דוד היה מקורב לרבי בקשרי משפחה מדרגה כמעט ראשונה, והממונה ידע זאת יפה יפה.

איך נפתרה בעייתו של הנפטר אין אנו יודעים, אך בסופו של דבר גברה ידם של אחינו בני ישראל, רחמנים בני רחמנים, ונחו עצמותיו בחלקה כלשהי בהר הזיתים. ורק זאת נדע, כי אפילו בתכריכי פשתן לבנים לא זכה להיקבר והוא נעטף בתכריכים הזולים ביותר עשויים מאריג גס ועבה של שקים.

אלא שאמנם רבי דוד’ל היה ענוותן כהלל ומחל על כבודו, אבל כבר אמרו לנו חז”ל כי בשמיים תובעים את כבודם של הצדיקים.

דברי החוצפה שיצאו מפיו של הממונה לא נותרו תלויים בחלל האוויר...

## פרק שלישי

### ”תליפון” עם 4 ספרות...

יום אחד מצלצל הטלפון במשרד כולל גליציה בירושלים.

זה היה מכשיר טלפון מן הדגם העתיק ביותר, קופסת עץ מרובעת ואליה מחוברת שפופרת מסורבלת.

מכשיר טלפון היה מצרך חדשני ונדיר ביותר בירושלים של לפני יותר ממאה שנה. עידן הטלפון עצמו היה אז בראשיתו, ומכשיר הפלאים שנקרא אז “שח-רחוק” עמד רק לרשותם של גופים ציבוריים שיכלו להרשות זאת לעצמם, כמו חברות ענק; בתי חולים; מחנות צבא; ומשרדים גדולים, כמו משרד כולל גליציה, דרך משל.

מספר הטלפון שבאותם ימים נקרא “תליפון” היה בן ארבע ספרות בלבד: 2874. אבל למרות שקל לזכור מספר קטן כזה. רק מעטים התקשרו אליו.

הסיבה פשוטה מאד: למי בכלל היה “תליפון”... הממונה, ר’ חיים זיסרמן (כנ”ל) הרים את השפופרת והקשיב. כעבור רגע תקע את השפופרת בתושבתה ולבש את מעילו העליון וכובעו.

”הטורקי קרא לי” אמר למזכיר, רבי שמואל אהרן, תוך שהוא רוכס את כפתורי אפודתו ומחליק את פאת זקנו. “מעניין מה הוא רוצה ממני” אמר בפליאה.

”איזה טורקי? תהר ר’ שמואל אהרן.”

”מפקד המחנה הצבאי באזור ירושלים” נאמר ר’ חיים, “מה הוא רוצה, עוד שמות של בני הכולל שהשתמטו מן הגיוס?” משך בשרשרת הדקיקה ושלף את שעון הזהב שלו מכיס האפודה, “ראה נא, השעה היא 12 וחצי, מן הסתם בעוד שעה כבר אהיה כאן, אני מבקש שעד אז תסיים את תרגום כל המכתבים”.

כעבור רגע יצא מן החדר. המזכיר ר’ שמואל אהרן המשיך לתרגם את מכתבי הכולל. בירושלים הישנה הייתה ידיעת השפה הגרמנית שווה הרבה, והוא הצטיין בתירגום לגרמנית וממנה. בגין כך נבחר למזכיר הכולל הגדול. ר’ חיים שב לאחר יותר משעה. הוא היה נרגש ומבולבל.

”מה רצה המפקד?” שאל המזכיר בחשש-מה.

”משונה מאד, הוא ביקש שעד 48 שעות אמסור לו את רשימת כל בני משפחתי, ממני עד אחרון נכדי”.

צליל של כעס נשמע בקולו. זה לא היה מפליא, לממונה הכולל בירושלים לפני למעלה ממאה שנה, הייתה סמכות-על ומעמד מלכותי כמעט. מילה אחת שלו הרצה את גורלם של בני הכולל לשבט או לחסד. בהינד עפעף קבע את גובה התמיכה החודשית; את מיקום דירתו של בן הכולל; והאם יקבל אברך פלוני קצבה הולמת למעות חטיין לקראת חג הפסח ההולך ומתקרב. עתה חש ר’ חיים כמי שהושפל משהו. עצם הבקשה ל”ממונה” לארגן במו ידיו רשימה שמית של בני משפחתו כבר היה בה אקט של זלזול ואי כיבוד מעמדו הנישא.

ר’ שמואל אהרן קימט מצחו. לשם מה דרושה לו למפקד המחנה הצבאי הטורקי רשימתם של בני משפחתו זיסרמן? שני האישים לא יכלו להעלות

על דעתם את מטרת הבקשה המעורפלת. ר’ חיים ישב ליד המכתבה והרכיב את הרשימה המתבקשת, שמות בניו ובנותיו; חתניו וכלותיו; נכדיו ונכדותיו. רק שמו של הבן גד נעדר מן הרשימה. גד זיסרמן התגורר בעת ההיא בהולנד. כעבור יומיים הלך ר’ חיים למפקדה המקומית ומסר את הרשימה, 28 נפשות במספר...

## פרק רביעי

### בשורה נוראה

בראש חודש ניסן צילצל שוב הטלפון במשרד הכולל. המספר עדיין לא השתנה. 2874...

ר’ חיים חטף את השפופרת בתנועה קיצרת רוח. הוא הקשיב מעט ופניו האפירו באחת.

”מה קרה?” נבהל המזכיר.

ר’ חיים היה מבוהל, “המפקד העליון של הצבא קרא לי לבוא אליו בדחיפות, זו הייתה פקודה!”, “אם כך אני בא אתך” אמר המזכיר הנאמן וכבר עמדו שניהם בחצר ה”כולל”, והיו מפסיעים ברחובות ירושלים החדשה סלולי הזפת בואכה שער שכם, שם שכנה המפקדה הטורקית הראשית, בני ירושלים היו מצטודדים בפחד ורוקקים בתיעוב כשהיו נאלצים לעבור דרך שם. פוחדים בגלל המפקדה הטורקית, שהטילה אימה על כל הלבבות, ויורקים בתיעוב בגלל שהמפקדה שכנה בבניין הכנסייה הפרנציסקנית. בדרך ניסו לנחש מה רוצה המפקד הטורקי. ר’ חיים היה בטוח כי מאחורי כל המהומה מסתתרת כוונה קנטרנית גרידא, רוצים להשפילו מעט, כדי שידע שלמרות תפקידו הרם, הרי איננו כל יכול בירושלים. יש מישהו מעליו!...

כשהגיעו לפתח חדרו של המפקד נפרדו, ר’ חיים נכנס פנימה ואילו המזכיר המתין לו בחוץ, תוהה עדיין מה הסוד המסתתר.

הוא לא היה צריך להמתין זמן רב...

לאחר כמה דקות יצא ר’ חיים זיסרמן מן החדר ופניו אדומות מכעס ועלבון. “היית מעלה על דעתך? פקודת גירוש!” ניפנף בפיסת נייר מול פני המזכיר וקולו נחנק בדברו.

”גירוש?” נבעת המזכיר, “את מי מגרשים, את יהודי ירושלים?”

”אותי” כמעט בכה הממונה התקיף, “רוצים לגרש אותי ואת כל בני משפחתי, ובאיזה תאריך! בעוד 14 יום בדיוק, בערב פסח, אני וכל בני משפחתי צריכים לעזוב את ירושלים ולנסוע לאסקשהיר!”

ר’ שמואל אהרן קרא בעצמו את צו הגירוש שהיה חתום על ידי המושל הטורקי העליון, ג’מאל פשה בכבודו ובעצמו. “בני משפחת זיסרמן”. נאמר שם, “אנשים נשים וטף, מגדול עד קטן, צריכים לעזוב את ירושלים ולנסוע לאסקשהיר בעוד 14 יום מיום זה”.

”אבל למה?” ביקש ר’ שמואל אהרן להבין, “במה חטאתם, במה אתם מואשמים?”

הממונה רגז. “אני לא יודע יותר ממך. גם לי לא רצו למסור שום פרט נוסף, “הרי לך פקודת גירוש וצא מיד מכאן”, אמר לי המפקד”.

”אה, שום דבר”, ביטל המזכיר את העניין בתנועת יד, “סתם רוצים להפחיד אותך, לא יצא מזה שום דבר, אין צורך להתפעל”.

”על סמך מה אתה מדבר?” שאל ר’ חיים.

”אתה נתין אוסטרי”. הסביר לו המזכיר את כוונתו, “נלך מכאן הישר לקונסוליה האוסטרית,

נדבר עם הקונסול, ונבטל את הגזירה הקפריזית הזו, העולם איננו הפקר".  
"ישר כוח", נאנח ר' חיים בהקלה, "מרב כעס ובהלה שכחתי לגמרי. בוודאי ובוודאי, הקונסול מר פרידריך קרויץ הוא ידידי הטוב ואוהב ישראל אמיתי, הוא לא ירשה זאת".  
מיד הלכו השניים אל הקונסול האוסטרי והלה

אכן הגיב כמצופה, פניו אדמו בחרון והוא הלם באגרופו על השולחן עד שהחדר רעד. "ג'מאל פשה חושב שירושלים נמצאת בכיסו? תיכף אעמיד אותו על טעותו. ממשלת אוסטריה לא תרשה לגרש מפלשתינה נתין אוסטרי סתם כך".  
הקונסול הבטיח לר' חיים ביקור אצל ג'מאל פשה בימים הקרובים, ודעתו של הממונה רב

העוצמה נחה והוא הלך מעודד לביתו. קונסול של מדינה זרה בפלשתינה העות'מנית נהנה באותם ימים ממעמד כעין שלטוני, לקונסול אוסטריה האדירה היה מעמד חזק פי כמה. ר' שמואל אהרן חשב שר' חיים יכול כבר לשתות "לחיים", על ביטול הגזירה המרושעת...  
**המשך בשבוע הבא אי"ה**

לרגל שמחת נישואי נכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

## קשה זיווגו של אדם בקריעת ים סוף

(סנהדרין כב.)

מאת הגה"ח ר' אברהם ברוך ורדיגר שליט"א - מחשובי לומדי ומתפללי בית מדרשינו הגדול

בנוסח תפילה המעביר בניו בין גזרי ים סוף, את רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טיבע וראו בניו גבורתו שבחו והודו לשמו.

ויש לתמוה דלכאורה המעביר בניו בין גזרי סוף ענינו חסד, ואילו את רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טיבע ענינו גבורה, וא"כ אמאי אמרין לאחמ"כ וראו בניו גבורתו שבחו והודו לשמו, אמאי שבחו רק על הגבורה ולא על החסד.

ויש לומר שהנה כתיב (שמות יד, כז) 'וישב הים לפניו בוקר לאיתנו'. ואחז"ל (שמו"ר כא, ו) לתנאו הראשון, שהתנה הקב"ה עם הים בעת שבראו שיבקע מפני בניו, והקשה האוה"ח הק' (שמות שם, שם) דא"כ למה נרמו זה בעת שהמים חזרו כדרכם, היה צריך לרמוז כן בשעת בקיעת הים, ועוד הקשה דמצינו כמה פעמים שנבקעו המים ונפלגו ליחידי סגולה כרבי פנחס בן יאיר שנחלק לו הגנאי, וכן לתלמידו שנלווה אליו (חולין ז:).

ועי' בהאזהב ישראל (בשלח ד"ה וישב הים), שהקשה עוד על מה שכתוב (שמות שם, כט) 'ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים' אחר שכתוב (שם שם, כח) 'ששבו המים להילוכם ויכסו כלל חיל פרעה וגו'', ועוד קשה מאי טעמא נכפל בסוף השירה (שם טו, יט) 'כי בא סוס פרעה וגו'.

ומתרץ האזהב ישראל שכיון שקריעת ים סוף הייתה כמין קֶשֶׁת, ובעוד שבנ"י היו בתוך הים וחלקו נבקע לפניהם, גם המצרים היו באותו שעה בתוך הים, ובו בעת שהים נבקע לבנ"י באותו זמן התחיל הים להחזיר מימיו על המצריים והרג אותם, וזה היה הנס, שהשי"ת פעל חסד וגבורה באותו מעשה, ועי' בזוה"ק (בראשית ק"ג: ועי' גם בזוה"ק ח"ב ק"ע ריש ע"ב שהאריך בזה) שקריעת ים סוף היה כביכול קשה קמי שמיא לפעול חסד וגבורה באותו הזמן שגם כשהבורא ית"ש פועל שלא כדרך הטבע יש צורה מסוימת שפועל בה, ולכן היה צריך להיות תנאי עם הים כיון שמעשה זה אינו מסדר הניסים שיהיה חסד וגבורה באותו הזמן, ולכן מרמוז ענין התנאי בשעת חזרת המים ולא בשעת בקיעת הים, כיון דעיקר החידוש והקושי בקריעת ים סוף היה בשעת חזרת המים שהיה רפוא לישראל ונגוף למצריים, ולכן השמענו התוה"ק פעם שניה שבזמן ששבו המים על

המצריים באותו רגע עצמו היה בקיעת הים לפני בניו, וזה פי' הכתוב כי בא סוס פרעה שבאותה העת ששבו על המצריים, ובנ"י הלכו ביבשה (וכע"ז בבאר מים חיים שם).

וא"ש קושית האוה"ח אמאי לא היה צריך תנאי בחלוקת גינאי לפני רפב"י, כיון ששם לא היה חסד וגבורה באותו הזמן.

ולפי"ז אפשר לומר דזה הביאור בנוסח התפילה המעביר בניו בין גזרי ים סוף את רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טיבע, דבאותו הנס נעשו שני פעולות גם חסד לישראל וגם גבורה לרודפיהם, וראו בניו גבורתו שבחו והודו לשמו, דההודאה הייתה דייקא לאחר שראו את הגבורה והבינו את גודל הנס שבשעת החסד נעשה גם גבורה, ולכך דייקא אז שבחו והודו לשמו.

ובזה יש לבאר גם ענין קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף, דא"י במדרש (בר"ר סח, פד) מטרונה אחת שאלה את רבי יוסי בר חלפתא לכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו, אמר לה לששה ימים, אמרה לה מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשיו, ענה לה הקב"ה יושב ומזווג זיווגים בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממונו של פלוני לפלוני, אמרה לו וכי כך הוא אומנתו, אף אני יכולה לעשות כן, כמה עבדים וכמה שפחות יש לי לשעה קלה אני יכולה לזווג, אמר לה אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף, הלך לו רבי יוסי בן חלפתא, מה עשתה נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות, אמרה פלוני יסב לפלונית ופלונית תיסב לפלוני, וזווגה אותן בלילה אחד, למחר חזרו עליה זה מוחו פצוע וזה עינו שמוטה, זה רגלו שבורה, שאלה אותם מה קרה לכם, זה אמר איני רוצה בזו, וזאת אמרה איני רוצה בזה, מיד שלחה והביאה את רבי יוסי בר חלפתא, אמרה לו אין אלוקים כאלוהיכם, אמת היא תורתכן נאה ומשובחת, יפה אמרת [שרק הקב"ה יכול לזווג זיווגים], אמר לה לא כך אמרתי לך אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף.

ויש להבין כמה עניינים במעשה זו דמטרונה א. אמאי לאחר הלילה הודתה המטרונה לר"י בן חלפתא והרי זה לא היה ראייה כלל, דבשלמא אי הייתה מתאימה לכל אחד זיווגו

לפי תכונותיו וטבעו ולא היה עולה הזיווג יפה, היה הוכחה דרך הקב"ה יכול לזווג זיווגים, אבל כאן שכלל לא התאימה הזיווגים ולשעה קלה עשתה כן, מובן שפיר שלא עלה בידה, אבל מי שמתאים את הזיווג ע"פ התכונות והאופי של הבן זוג יתכן שיעלה בידו, וא"כ חוזרת השאלה שפא"ל את רבי יוסי בן חלפתא אף אני יכולה לעשות כן. ב. וכן בכלל צ"ב וכי מה סברא שאפשר לזווג בין לילה זוג ויעלה בידה, וכי צריך להיות חכם ומשכיל להבין שאין זה כך.

ויתכן לומר בביאור המדרש ובהקדם דיוק הלשון דהקב"ה יושב ומזווג זיווגים דיש לתמוה דהוי ליה למימר דהקב"ה יושב ומזווג יחידים, ומלשון זיווגים משמע שהם מזיווגים מכבר, וביאור הדבר דכשם שאין פרצופיהם שווין כך אין דעותיהן שוות, ואדרבא איש ואשה הם ב' הפכים, ולכך הקב"ה צריך כל הזמן לזווג את הזיווגים הקיימים כבר לתחזקם שלא תיפרד החבילה בכל ארפתקי דעדו עליהו.

וזה הבינה המטרונה בבוקר, דשפיר ניסתה המטרונה להתאים את האנשים לפי תכונותיהם, אולם לא היה באפשרותה להמשיך לתחזק את הזיווג לאחר שהם כבר מזיווגים.

ולפי"ז מובן, שנתבאר שהחידוש בקריעת ים סוף היה 'לאחד ב' הפכים' וזה יש גם הכא בזיווגו של אדם שהבורא ית"ש מזווג ב' הפכים ליישבם יחד בשלום ורעות (וע"ש בזוה"ק שם).

ויתכן לומר דענין המזווג זיווגים כמו שאיתא שם בסוף המדרש א"ר ברכיה, בלשון הזה השיבה רבי יוסי בן חלפתא הקב"ה יושב ועושה סולמות משפיל לזה ומרים לזה, מוריד לזה ומעלה לזה, הוי אומר זה ישפיל וזה ירים, ועי"ש במפרשים שפירשו שהכוונה שהקב"ה משפיל לאדם ומרים לשני בכדי שילך אצל זווגו, דלפעמים מחמת גאון ליבם אינן יכולים להשוות רצונם אל רצון הבורא, מה עושה הקב"ה משפיל לזה הגאון ומרים לזה השני, ומוריד לזה הגאון ומעשיר לזה השני וכו'. ולזה יבואר שגם הכא ענינו מעשה של גבורה וחסד יחדי

(שומ"כ בשם ס' מעולפת בספירים).

# "כיצד מרקדין" בשמחת חתן וכלה

מילין קדישין לקראת השמחה הגדולה בבית מרן מלכנו שליט"א בנישואי נכדו חביבו פע"ח הרב משה מרדכי שליט"א בן חדב"ג הרה"צ רבי פנחס ענגלענדער שליט"א, בזמן שבית המקדש היה קיים היה עיקר השמחה בגילוי כמ"ש ישמח ישראל בעושי, ועבשיו מתלבשת השמחה בשמחת הצדיק שליט"א להמשיך אור והארה חדשה כמ"ש "בני ציון יגילו במלכם".

## סוד הריקוד

איתא במסכת כתובות (טו) תנו רבנן כיצד מרקדין לפני הכלה, בית שמאי אומרים כלה כמות שהיא ובית הלל אומרים כלה נאה וחסודה.

וצריך ביאור א. מה השייכות בין השבח לענין הריקוד? ב. מהו הסבר ב'דין ודברים' בין בית שמאי לבית הלל?

והנה בספ"ק מאור עינים (פרשת בראשית) מבואר שענין הריקוד הוא מלשון מלאכת 'מרקד' שעניינו הפרדת הפסולת מן המאכל, הנשמה בחינת האוכל שמושכת תמיד למעלה, והגוף החומרי מושך למטה, ובשעת הריקוד מושכים גם את הגוף למעלה, ובעת דודים כאשר נשמת היהודי מתלהבת בשמחת הנישואין לדבקות הבורא, יוגדל ויתרבה חשקה ומאווייה לעוף לשמי רום ולשוב לבית אביה מקור מקומה הטבעי, ולולי שהגוף העכור המכביד והמושך למקור מחצבתו אשר בעפר יסודו, לא היה שום עיכוב ומניעה בעד הנשמה להדבק בבוראה, ועל כן על ידי מלחמת שני היסודות ההפכים הללו, הגוף והנשמה, מתהווה ענין הריקודין אשר האדם קופץ ורוקד למעלה על ידי תנועת הנשמה, וחוזר למטה על ידי תנועת הגוף, וככל שיוגדל שלימות האדם ושלימות נפשו ויתגבר חלק הרוחני על החלק החומרי, וימשוך יותר לעלות למקומו ושרשו, יוגדל ענין הריקוד ביתר שאת, וזאת ראינו אצל רבותינו הקדושים בזמן עידן חזונו מכים כף בכל עוז ומרקדים בחילא יתיר בהתפשות הגשמיות.

הנה נודע בשם צדיקים זיע"א שהפליגו במעלות הריקודים ששעה זו היא עת המתקת הדינים, ורמזו על כך בתיבת "מרקדין" נוטריקון "מרק דין", וכן היו מגישים לפני הצדיקים קוויטלעך קשים בעת הריקודין, ועל הרה"ק רבי איציקל מפעשווערסק זיע"א מובא שהיה מצוה להביא על משתה הנישואין חולים קשים ר"ל, ובעבודת קדשו ריפא אותם.

הרה"ק מדזיקוב זיע"א בספרו עטרת ישועה כתב שבעת הריקודין יש כח כמו בשעת תקיעת שופר לבטל הקטרוגין, והסמך את הפסוק "גער ה' בך השטן ויגער ה' בך הבוחר בירושלים" (זכריה ג, ב), יגער בגימ' רגלים, ואומר הפסוק כי בכח הריקודין ברגלים העולה יגער, מבטלין כח השטן כמו שמבטלים ע"י תקיעת שופר הנרמז בתיבת ירושלים, שירושלים חסר י' (כמובא בפסוק) בגימ' שופר.

## "כלה דא שכנתא"

הרה"ק הרבי ר' זושא מאניפולי זיע"א כאשר רקד לפני הכלה זימר לשון הזוה"ק (ח"ב ה): 'כלה דא שכנתא', וזה לאור המאיר עיני חכמים להרה"ק רבי מאיר מקארסטשוב זיע"א הכלה

הרבנית תליט"א וינעו אמות הסיפים בריקדה במשך זמן ארוך בדביקות נוראה, עין לא ראתה כדוגמת הריקוד הנ"ל, ובכלל דעתו היתה כפי הכתוב כיצד מרקדין לפי הכלה, "לפני" דייקא, כפשוטו, וכן בעידן חזונו כאשר רבינו הקה"ט זיע"א בשמחת הנישואין בויוזניץ אצל חדב"ג הרה"צ רבי ישראל ארנסטר שליט"א בריקודו המיוחד ברגליו ובידיו הקדושות בתנועות של טפח מעל הקרקע עד שקם כ"ק מרן אדמו"ר הישועות משה זיע"א ממקומו להתבונן בריקודו המיוחד של רבינו זיע"א ועוד שוחח בימי השמחה על ריקודו של מלאך האלוקים זיע"א.

קודם החתונה של בת הרה"ק ישראל אברהם בן הרבי ר' זושא מאניפולי זיע"א חתן הרה"ק ר' זאב וואלף מטשאני אוסטרא זיע"א, באה הכלה ואמה אל ה"אהבת שלום" זיע"א (תלמידו של הרה"ק מטשאני אוסטרא זיע"א) והעניק להם צורכי החתונה ואח"כ אמר, כיון שאיני יכול להשתתף בחתונה ברצוני לקחת חבל בשמחה לכל הפחות בריקוד מצוה-טאנץ, ואמר בואו ונצא לקראת הכלה ושלח לקרוא למנגנים ולבש בגדי שבת קודש ולקח גארטל ונתן צד אחד ביד הכלה ורקד זמן מה ברינה ושמחה ובדביקות.

פעם אחת עשה אחיו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין זיע"א נישואין לבתו, והרה"ק רקד לקראת הכלה ובכל פעם אמר בקול "אוי, מה שמחתך? שאתה עושה נישואין לבתך? זה השמחה יש לו ג"כ לערל יעוואן או סטעפאן כשמחתן את בתו, ורקד עוד ובכל פעם חזר על דבריו הנ"ל, וסיים "רק השמחה היא לשמוח בה".

הרה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל סיפר לרביה"ק הברכת משה זיע"א על החתונה של הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה זיע"א עם בתו של הבית אהרן זיע"א, וכאשר רקד הסבא הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א אמר למשמשיו להכריז שאם יכנס אחד לרקוד ממולו ופגם פעם אחת בחייו במחשבה דיבור או מעשה, "וועל איך איהם פארווארפען פון ביידן וועלטן" (אני אשליך אותו משני עולמות), ונכנס לרקוד האברך הרה"צ רבי ישראל זצ"ל שהיה בנו של הרה"ק ר' משה בער זצ"ל אחיו של הבית אהרן זיע"א, ולאחר הריקוד אמר הרה"ק הרוזינער זיע"א "דער יונגערמאן האט געטאנצט אזוינס און אזעלעכס" (האברך רק כל כך מיוחד), והגיב מרן רבינו הברכת משה זיע"א "דער חידוש פון ר' ישראל וואס עהר האט אפילו די מחשבה קיין איין מאהל אין זיין לעבן שומר געווען, אבער במעשה און אפילו בדיבור איז ניטש קיין רבותא" (החידוש ששמר עצמו ממחשבה, אבל לשמור ממעשה ודיבור אין בזה חידוש).

ויש להסמך לזה המעשה בגמרא (כתובות יז.) רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת, ופירש ה"שם

מכוון לכלה העליונה - דא שכנתא, והחתן מרמז לחתן העליון דא קודשא בריך הוא, וכתב השל"ה הקדוש (שער האותיות אות קי"ף או' שפ"ה ואלף) שאין מצוה הדומה כל כך למרכבה העליונה באתגליא כמו ענין שמחת חתן וכלה, ומכאן מתגלה קדושתן של ישראל בשמחת הנישואין בשמחת הנישואין הפנימית של החתן והכלה בדוגמת יחוד קוב"ה ושכינתה, וכמו כן אין מסתכלים בשמחת החתונה על המציאות הפרטית של החתן והכלה שלנו בלבד, כי אם מצד פנימיות העולמות בהיותם מרכבה לשכינה הקדושה, ולכן מבקשים על השמחה לעתיד לבוא "שוש תשיש ותגל העקרה", "עוד ישמע בהרי יהודה", וזהו נוסח חתימת הברכה "המקדש עמו ישראל על ידי חופה וקידושין", שאין הכוונה רק למעשה הקידושין כפשוטו אלא הכוונה לקידושין העליונים של קוב"ה לעם ישראל, כמו שהקב"ה קידש אותנו ע"י חופה וקידושין ביציאת מצרים ובמתן תורה שיצא החתן לקראת הכלה (רש"י שמות יט, יז) "וירד ה' על הר סיני" (שמות יט, כ).

והמורם מכל האמור כיצד האדם הפשוט עולה ומתרומם למקומות גבוהים וטמירים ונשבים ומעורר שמחה וקשר בעליונים על ידי ההסתכלות וכוונה פנימית של שמחת החתונה בה משתתף, ועל כן עליו להתבונן היטב ולהפשיט עצמו מהחיצוניות ולהתרכז בעמידה מול הקדושה העליונה ולעורר באתערותא דלתתא את האתערותא דלעילא ולכוון בנפשו, הנה הקדוש ברוך הוא מלך מלכי המלכים ושכינתיה מופיעים בתחוננים ומחכים לנו לשמוח ולשמח בגילוי השכינה אצלנו בשמחתנו.

ומזה מתבאר בפשטות ענין המצוה-טאנץ שנוהגים לרקוד לפני הכלה בלי מחיצות עם מטפחות או גארטל, והדבר תמוה כי בשאר מועדי השנה נזהרים בהפרדה והרחקה כראוי לעשות "תיקון גדול" כלשון המשנה (סוכה פ"ה מ"ב), רק מתוקף קדושתן של ישראל בעסק ייחודם עם המרכבה העליונה מתבטלת החיצוניות והמשתתפים זוכים להתנוצצות הקדושה.

וזהו סוד מה דאיתא מהרה"ק רבי פנחס מקוריץ זיע"א על יום שמחת תורה שאעפ"י שבכל השנה מקפיד היה לבל תבאנה תינוקות קטנות לבית המדרש, אבל בעת ההקפות אמר "שרפים עומדים ממעל לו" והקדושה מתגלית לעיני כל.

## עבודת הריקודין אצל רבותינו הקדושים זיע"א

ובזה יובן גודל ההתלהבות דקדושה והאט קודש שאחזה בצדיקים בשעה נשגבה ונעלית זו של ריקוד עם הכלה, ושמעתי מהגה"ח רבי שמואל פרוש שליט"א בזמן שרקד רבינו הקדוש הברכת משה זיע"א מצוה-טאנץ עם תבדלחט"א בתו

**משמואל זיע"א** (פרשת קרח תרע"ג), דכאשר רב שמואל רקד לפני הכלה התעלה מעל החומר "בתלת", בשלשה דברים, במחשבה דיבור ומעשה, שכולם היו אצלו קודש ומזוכך מן הגשמיות.

**ביאור שיטות ב"ש וב"ה בדרך העבודה**

**"תנו רבנן, כיצד מרקדין לפני הכלה, בית שמאי אומרים כלה כמות שהיא, ובית הלל אומרים כלה נאה וחסודה"** (כתובות טז).

**בכתר שם טוב מהבעש"ט זיע"א** מתמיה כיצד מרקדין? בזמן גלות השכינה כיצד מרקדין? **ועכשיו נקראת לפני הכלה**, איך אפשר להעלות הניצוצות הקדושים, **בית שמאי** אומרים כלה כמות שהיא, כל אחד ואחד צריך להעלות הניצוצות הקדושים עד היכן שידו מגעת ודעתו משגת, ואעפ"י שלא יוכל לעשות זאת בשלימות הראויה מצד הגלות שאנו נמצאים מכל מקום ישתדל כפי כוחו, וזהו כלה כמות שהיא, **ובית הלל** סוברים כלה נאה וחסודה, צריך לכל הפחות לגאול נפשו מיצר הרע שזהו מעין הגאולה האמיתית ואחרי זה יוכל להגיע לסוד הגדלות לקטש השכינה בתורה ובמעשים טובים.

**הרה"ק בעל התניא זיע"א** מפרש בדרך העבודה כך, כנסת ישראל שהיא מקור נשמות ישראל, נקראת בשם "כלה" כלשון הפסוק (תהילים פד, ג) נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' אלקים, שמשתוקקת אל מקור החיים בכלות הנפש, וכן נשמות כל אחד ואחד מ'ישראל, בטבעה להשתוקק לעלות למעלה, כשלהבת הנר שתנועתה התמידית שלה, הוא ההשתוקקות לעלות למקורה אל יסוד האש של מעלה, לדבקה בו יתברך בכלות הנפש ממש, וזה עיקר עבודת האדם להיות נכספה נפשו ממש אליו יתברך.

והנה בגמרא נזכרו שני בחינות שיש ב'כלה', האחת ב"ה אומרים כלה נאה וחסודה, והשניה כשיטת ב"ש כמות שהיא, וכפי שעולה שם מדברי הגמרא, דהיינו אפילו חירת או סומא, וכמו"כ בענין נשמות ישראל ישנן שני בחינות הללו, הבחינה האחת 'כלה נאה וחסודה' נשמות שאינן במאסר תחת הנפש הבהמית, ומתקיים בהם 'נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ד', והבחינה השניה 'כלה כמות שהיא' אפילו חירת או סומא, שבהם נאמר **'לבי ובשרי ירננו אל קל ח', וכפי שיבואר בס"ד**.

**כלה נאה וחסודה**, הם נשמות ישראל שליבים בוער בתשוקה וחפצה, כמו האדם שתאב לחיי נפשו, כך בעבודת האדם לדבקה בו יתברך בדיבורי ומחשבות התפילה והתורה. וישנם בזה ב' מדרגות:

**א.** העוסק בתורה ותפילה, אך רק מחשבתו מלובשת בדברי תורה או תפילה, אבל לא כל הכח השכלי שלו, וממילא כיון ששכלו פנוי יפלו בו מחשבות חוץ, כמשל **החצר** שאין בה גג, שעל כן הגשם יורד בתוכה, וזהו בחינת "אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך" (תהילים סח, ה).

**ב.** העוסק בתורה ותפילה ומעמיק דעתו בעיון שכלו בעסק התורה בפרד"ס, ובתפילה ברוממות אל תוך תוכו, ועבודתו נקראת **בית** שהוא פנימי, שכל עצמותו מלובש ומעוסף בפנימיות התורה, וזהו בחינת "נשבעה בטוב ביתך" (תהילים שם).

וההבדל בין שני הדרגות הללו הוא, שעבודת ד' שהיא בבחינת 'חצר' נקראת כלה מאורסה, אך עבודת ד' שהיא בבחינת 'בית' נקראת כלה נשואה.

**כלה כמות שהיא**, היא הבחינה השניה שאפילו חירת או סומא, שפירושו הוא, מי שנפשו הבהמית מושלת בו ואינו זוכה לכלות הנפש, כי נפשו האלוקית נמצאת במאסר הנפש הבהמית והגוף, הנה עצתו להיות אעפ"כ 'כלה כמות שהיא', להיות 'לבי ובשרי ירננו אל קל ח', דהיינו להתבונן באמונה אמיתית בד', איך שהוא באמת למעלה מעלה מבחינת ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ורם ונשא וגבוה מכל זה, כי מצד עצמותו ומהותו לית מחשבה תפיסא ביה כלל, ויעמיק בשכלו, ובזה יתעורר ויקוד יקד אש בלבו בלהב, עד שהלב הגשמי ימס וישתפך נפשו בכלות הנפש ובתשובה אל מהותו ועצמותו, כענין מקום שבעלי תשובה עומדים (ברכות לד:), למעלה מבחינת חצרות אלקינו, על

ידי שהבחינה העליונה תרד להשפיע למטה אליו בנקודת לבו.

ב"ש ששורשם דין ואומרים דרך ההתקרבות לבורא הוא להיות 'סור מרע' ורק אחר כך 'עשה טוב', על כן לדעתם 'כלה כמות שהיא', ולדעת ב"ה ששורשם בחסדים סוברים להמשיך חסד עליון על ידי תורה ותפלה מלמעלה למטה, שיהיה גילוי אלוקות אז הרע יסתלק מעצמו ויגיע ל'כלה נאה וחסודה'.

**ובעת רקוד הוסיפו אש אל מדורת בית המוקד** לכרות ברית עם ה' אלוקינו בכל לב נפש ומאוד, קול דודי דופק בימי התשובה והסליחות כידוע **שהרה"ק הדברי חיים מצאנז זיע"א** אמר שההכנה הגדולה לתשובה בחודש אלול היא להשתתף בשמחת חתן וכלה, אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו ליטול חבל בשמחת **מרן מלכינו רביה"ק שליט"א** "קריבו שושבינין עבדו תיקונין" - "למעבד נשמתין ורוחין חדתינ", להוסיף אומץ לעורר ולהתעורר בשמחת

**עזרת אחים**

בס"ד

# וה' ברח את אברהם בכל

עת בא יום שמחת לבנו, יום כלולות בן מנהלנו הנכבד, נברך ונהלל בכל פה, לרב החובל אשר מנווט את ספינתנו בחכמה תבונה ודעת בכל מלאכת הקדש, ועל מיו מנוחות מנהלנו, הוד והודר פעלו וצדקתו עומדת לעד, לא נוהו לעניו שינה ולעפעפי תנומה, מקדיש את יומנו ולילותיו לטען קידום וביטוס 'עזרת אחים', וליבו פתוח כאלם, לעזור לסייע ולהתמסר, לטובתם של הוולת

## אברהם קאפ שליט"א

מוה"ד 'עזרת אחים'

מוגש בקול צהלה ורינה והכרת הטוב מרובה, להגל השמחה השרויה במעונו נישואי בני הבחור החתן המופלג: **אהרן ניו** עב"ג הכלה הבתולה המהוללה תהי' בת יודיתו הדגול, נעים הליכות ורב תבונות

מוה"ד **אשר לנגה שליט"א**

יעזור השו"ת, שתמיד בביתכם ששון ושמחה ישלוט כיתר שלא תמוז זרע ברח' ה' בנים ובני עוסקים בתורה ובמצוות, ומשמיאי וישפע שפע רב, מטל השמים ומשמיני הארץ, תורה וגדולה יחדיו, לבנין עדי עד יהא זה הזיווג, וכל העוסקים בצ"צ באמונה, הקב"ה ישלם שכרם הטוב

**האכרעים ותאילתיים לתוך רצפי אגמה ויידיפות**

מרכז כרית מופלג **מנהל** **מארגנת** **אנכית**

שמחת האופרוף בשב"ק בבית מדרשינו הגדול אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שמחת החתונה אי"ה ביום ראשון באולמי ארמונות הגפן ביתר עילית

# "נווה צדיקים יברך"

## מקור נפלא לנתינת מעמדות לצדיק - ליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא

צ"ל ויבלחט"א הגה"ח רבי יצחק דוד רוטמן שליט"א.

באחד הימים נדברנו שלושה אברכים מאנ"ש בבני ברק על דעת עצמנו, להתחיל לתת לרבי זי"ע 'מעמדות', נכנסתי לקו"פ והגשתי פתק עם שלוש שמות (השניים הנוספים היו הגה"ח רבי זושא ויינשטוק שליט"א ולהבחל"ח הרה"ח רבי משה אורי ז"ל) כל אחד נתן עשרים לירות.

באתי אל הרבי ואמרתי "רבי דאס איז מעמדות", נענה רבינו ואמר "דאס וועל איך נעמען, און דאס קענט איהר פארברייטערן - את זה אסכים לקחת, ואת זה יכולים אתם להרחיב", ואכן עם הזמן הצטרפו עוד ועוד חסידים לרשימת נותני המעמדות, עד שבסופו של דבר גם אני"ש מירושלים היו שולחים דרכנו את המעמדות.

### לאת מעמדות עבור הבנים שיגיעו...

מה אומר ומה אדבר, במשך השנים ראיתי ישועות גלויות שהתרחשו לנותני מעמדות, היה אברך אחד שבמשך כמה שנים חיכה לזש"ק, אברך זה היה נותן פעמיים ח"י מדי חודש, באחד הימים אמרתי לו "אתה נותן פעמיים ח"י, אחד עבורך אחד לבני ביתך, תן עוד פעם ח"י ואז יהיו גם חיים לילדים"... אותו אברך מיהר לשלש את נתינתו ולא עבר זמן ונושע בזש"ק.

ומעשה באברך אחר שחיכה אף הוא שנים רבות לזש"ק, לאחר שסיפרתי לו מעשה זה הנתן מיד על אתר סכום כסף נוסף בשביל הבנים שיבואו בעז"ה, ונתן את הסכום לתשע חודשים קדימה, ומיד זכה לישועה ונפקד בבנים. על כך אומר הכתוב: 'ונווה צדיקים יברך - ומעמדהו דצדיקא יברך'!

בשולי הדברים אוסיף, הנה ישנם אברכים צעירים שלא יודעים עדיין על עניין המעמדות, מבקש אני מהאברכים שכבר זוכים לקחת חלק במעמדות שישתפו ויזכו את חבריהם לקחת גם הם חלק, לספר אחד לשני את גודל עניין המעמדות. עוד זאת אעורר את האברכים שלא יחכו שאני אגש אליהם, אלא מי בעל דברים ייגש אליי לסדר את נתינת המעמדות שלו.

אציין כי ב"ה עומדים לימיני שני שליחים נאמנים לקבלת המעמדות מאנ"ש והעברתם אליי, ה"ה נכדי הרה"ג ר' אברהם קראסניאנסקי שליט"א האחראי על בני ברק והאזור, ונכדי הרה"ג ר' מרדכי קראסניאנסקי שליט"א האחראי על ביתר ובית שמש והאזור, ושניהם נאמנים וכידא אריכתא שלי לקבלת המעמדות והשמות מאנ"ש ומסירתם לידי.

ובעמדנו בימים אלו לקראת עידן דחדוותא, שמחת הנישואין לנכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, אזכיר לכל אברכי אנ"ש שבעת החתונה בעז"ה יוכלו לגשת אליי ולהסדיר את השתתפותם בנתינת המעמדות בקביעות, איש כמתנת ידו כברכת ה' אלוקיך אשר נתן לך, ובשכר זה יזכו להיכלל בברכת 'ונווה צדיקים יברך'.

(נרשם ע"י הרב שמעון טיקוצקי)

בקרב חסידים מקדמת דנא היה העניין הנקרא 'מעמדות', הכוונה היא לכסף שנותנים באופן קבוע מדי חודש בחודשו לרבי.

ולכאורה יש להתבונן מה מקור הדבר שקוראים לכסף שנותנים לצדיק בשם 'מעמדות'.

מקור המילה 'מעמדות' הוא במשניות מסכת 'מידות' שם איתא שבזמן שהקריבו קרבן תמיד עמדו כוהנים לויים ומעמדות של ישראלים, ולכן יש בסידורים אחרי תהלים סדר 'מעמדות', זכר לאותם מעמדות.

אך לכאורה מה הקשר והשייכות בין 'מעמדות' אלו לכסף שנותנים לצדיק?

והנה השבוע, כשלמדתי בספר 'משלי' יחד עם החברותא הרה"ג ר' שניאור זלמן גרוסמן שליט"א הגענו לפסוק במשלי (פרק ג' פסוק ל"ג) "מארת ה' בבית רשע ונווה צדיקים יברך" והתרגום על אתר מתרגם את הפסוק במילים אלו: "ומעמדהו דצדיקי יברך".

והנה, המילה 'נווה' כתובה בתנ"ך שלושים ושבע פעמים, ועיינתי היטב בכל אותן הפעמים, ובכל המקומות מתרגם התרגום את תיבת נווה או במילת 'אתרא' או 'מדורהו'.

הפעם היחידה שהתרגום מתרגם את תיבת 'נווה' במילת 'מעמדהו', לשון מעמדות, היא כאן בפסוק 'נווה צדיקים יברך'. בראותנו זאת פונה אליי הרה"ג רבי שניאור זלמן בהתפעמות שהרי לנו רמז ומקור טהור לכוח נתינת מעמדות לצדיקים, והוא שאמרו חז"ל "ליכא מילתא דלא רמיזי באורייתא".

### ישועות וברכות בזכות המעמדות

ובעניין זה אוסיף מה שאמר לי פעם כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע בשם אביו כ"ק מרן אדמו"ר הרשנ"ג זי"ע, על עניין נתינת כספי ה'מעמדות' שנותנים החסידים לרבי, בלשון זו:

"חסידים מיינען אז ס'הייסט מעמדות ווייל ששטעלט אוועק דעם רבי, אבער דעם אמת איז ס'שטעלט אוועק די חסידים - חסידים סבורים שקוראים למעות אלו בשם 'מעמדות' כי הם מעמידים את פרנסת בית הרבי, אך האמת היא שקוראים להם מעמדות כי הם 'מעמידים' את החסידים ברו"ג..."

והנה, לאחר שהתוודענו לפסוק זה, הרי לנו מקור ורמז נפלא מהתוה"ק לכוח הברכה שמקבלים החסידים מנתינת המעמדות לצדיק כלשון הכתוב 'ונווה צדיקים יברך', מי שנותן מעמדות לצדיק זוכה אף הוא להתברך.

ובעניין זה אספר, כאשר התחלתי להיכנס אל רבינו ה'ברכת משה' עם קוויטל ופדיון, אזי לא הסכים הרבי לקבל את המעות והיה מחזיר לי את הכסף בחזרה, אך אני השתוקקתי לתת מעות לרבי שהרי הוא עניין גדול כדאיתא בספרים, וכאב לי הדבר שהרבי אינו מוכן לקבל ממני.

לא ידעתי אז שהחסידים מירושלים נוהגים לשלוח מעמדות עם הגה"ח ר' שלמה ויינשטוק



# כוס תנחומין

## משתתפים הננו בזה באבל הכבד על סילוקו של אחד מבני החבורה ידידינו הדגול מאד נעלה

האי גברא יקירא תמים בדרכיו וחסיד במעשיו. איש טוב ומטיב כולו דמות ומופת לשמחה ואמונה איתנה בבית"ש עד להפליא. מסור בכל לבו ונפשו למען חינוך וטיפוח צאצאיו היקרים זרע ברך ה', השכים קום לעבודת בוראו תמידית כסדרו, ממצדיקי הרבים ככוכבים אלו מלמדי תינוקות של בית רבן שעשה עבודת ה' באמונה ובמסירות רוממה, מצוין ומופלא במצוות כיבוד אב ואם, ומחולל בפי כל בדביקותו בעבודת התפילה ובזהירותו היתירה במורא מקדש שלא לשוח כלל בעת התפילה התייסר ביסורים קשים ומרים וקיבלם בתמימות באהבה, בשלוה ובשמחה, בר אבהו עילאין קדישין שרפי מעלה נבג"מ זיע"א

# יעקב קוריץ

ה"ה הרה"ח ר' ז"ל

נו"ב לרבנותינו הקוה"ט מלעלוב זיע"א שונלכ"ע ביום שני לסדר תמים תהיה עם ה' אלוקיך- התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ואז תהיה עמו ולחלקו

## משגרים אנו בזה כסא דנחמתא לזוגתו נו"ב אשת חיל עטרת בעלה שתחי' לאויש"ט

### ולכל המשפחה הרוממה

וביחוד לבניו האברכים היקרים

הר"ר משה הי"ו והר"ר יצחק הי"ו

ובוגרי ישיבתנו הק'

האברך החשוב הר"ר שלמה זלמן הי"ו

והב' החשוב אלימלך ני"ו

ממצויני ובחירי תלמידי ישיבת שבעין

והב' החשוב מרדכי צבי ני"ו

ממצויני ובחירי תלמידי ישיבתנו הק'

ולאחידי ידידינו הדגול הרב יצחק דוד הי"ו

בהמשך דרכיו ומורשתו שהנחיל לכם תנחומו מן השמים בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

המשתתפים בצער ובאבל הכבד

ההנהלה רבנן ותלמידיהן

## כ"ק מרן אדמו"ר רביה"ק הרדצ"ש זי"ע ה' אלול תרע"ה

### משיביע את הרעבים

היה מרגלא בפומיה של רביה"ק ה"ברכת משה" זי"ע"א לספר:

"אצל ה"זיידע" ה"ה רביה"ק הרדצ"ש זי"ע"א היו רגילים אצלו אורחים שונים, והיו כמה מילי דתמיה גבי אורחים אלו ואין לנו השגה בהם, ולכל האנשים שבורי הלב היה להם מקום רחב אצלו. ובכל עת שהיה נוטל ידיו לסעודה היה נוהג להניח את פרוסת הלחם הראשונה לעני, ואח"כ כשפגש איזה עני נתן לו הפרוסה, אמנם בזמנינו לפרוסת לחם אין חשיבות כה גדולה אך במים ההם פרוסת לחם היתה דבר של חשיבות יתירה".

ועוד סיפר רבינו ה"ברכת משה" זי"ע"א, שבימי המלחמה עולמית הראשונה היה יהודי מירושלים ושמו רבי יחזקאל שוורצבארד, והוא היה אחראי על מחסן מזון של הצבא הטורקי, ובאותו זמן היה רעב גדול ונורא, עד שאנשים היו מתמוטטים ברחובות רח"ל, ובאחד הימים בא רבי יחזקאל לביתו של רביה"ק הרדצ"ש ובידו שלל רב, הצליח להערים ולקחת שק קמח שלם ממחסני הצבא הטורקי, ועשה זה במסירות נפש כפשוטו ממש, הואיל והעונש על מעשהו היה מיתה רח"ל.

ולאחר ימים ספורים בא ר' יחזקאל לבית רביה"ק הרדצ"ש וראה שלא נותר משק הקמח מאומה, מיד הבין שכנראה רבינו חילקו לכל דכפין, ובא לרביה"ק בטרונאי הלא מסרתי נפשי בשביל רבינו ולא עבור שיחלקו לאחרים, החווה רבינו באצבעו על זקנו הלבן, ואמר, הנה נא זקנתי ואין לו צורך גדול בקמח, יש אנשים צעירים יותר שהם זקוקים לזה ביותר.

כן היו כמה יתומים ויתומות שגדלו בדרך קבע בבית רביה"ק הרדצ"ש, שכיום נפוצו מהם משפחות רבות ונכבדות בירושלים ומחוצה לה. בין כל אותם האורחים שהסתובבו אצל רביה"ק הרדצ"ש היו כמה ארחי פרחי שלא היו כל מעשיהם כהוגן, אך רבינו סבל הכל וכיבדם במאכל ומשתה.

הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א, גליין אוהל מועד (371) וירא תשע"ט

### ה'צפרא טבא' מדי יום לאלמנה העומדת בחנותה

החסיד רבי לייב'קה גלויברמן זצ"ל סיפר על חותנו החסיד רבי שלום ברוך פריזנט זצ"ל שהיה לו חנות יין [א שיינק וויין] ומנשפטר בצעירותו ניהלה אלמנתו את החנות. היא יצאה מדי יום מביתה אל החנות וגם באותו יום חרפי ששלג גדול ירד וכיסה את פני הארץ לא וויתרה על מנהגה והתכוננה לצאת אל החנות. בניה שראו אותה מתכוננת ביום כזה לצאת אל החנות ביקשו למנוע בעדה. הם ניסו לשכנע אותה שבין כה לא יפקדו לקוחות את החנות ביום חורפי כזה. אך היא טענה לעומתם שהיא חייבת לפקוד את החנות כי הרבי הרדצ"ש עובר

של הצבור, לפיכך שש, היתה שמחה בשבילו שנתערב עם הצבור עם כלל ישראל.

ליקוטי דברי דוד

### עבודת האכילה

מפ"ק שמענו אשר אמר כ"ק מרן אדמו"ר ה"ברכת משה" זי"ע"א בענוות קדשו כשדיבר מרום קדושת האכילה אצל זקינו כ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע"א "הלוואי שאשיג ביום כיפור הדרגה שהשיג זקני כ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע"א בסעודת ערב פשוטה (-א פשוטע וויעטשרע).

הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א, גליין אוהל מועד (232) חיי שרה תשע"ו

### הבשורה הטובה שראה ברוח קדשו

שמעתי מהרה"ח רבי פינטשע בידרמן זצ"ל ששמע מהחסיד רבי יצחק געריש גליקזון זצ"ל שבטרם ילדה רעייתו את אחד מילדיהם היתה מקשה ללדת וחייה היו בסכנה, ולכן פנה ר' יצחק ללכת אל הרופא להזעיקו לבוא אליו. בדרכו אל הרופא עבר על יד בית אביו רבי הערש זצ"ל שראה אותו ממרפסת ביתו צועד ברחוב. הוא שאל את בנו להיכן מועדות פניו ואמר לו שהוא בדרכו אל הרופא וסיפר לו את כל הנ"ל על רעייתו.

התפלא אביו בפניו ותמה בפניו: "האם במצב כזה הולכים אל הרופא, הלא במצב מסוכן כזה הולכים תחילה אל הרבי הרדצ"ש להזכירה בפניו".

שמע ר' יצחק לדברי אביו ר' הערש ומיד שם את פעמיו אל מעון קדשו של רבינו הרדצ"ש שהתגורר בחצר ה'גאלאנעס'. היה זה לפנות בוקר והרדצ"ש היה עסוק אז כדרכו בהכנת משקה התה ובנקיון הכוסות (כידוע היה אומר הרדצ"ש בשם הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע שמשקה התה הוא משקה מן השמים והראיה לכך שכל שהכוס נקי יותר כך הטעם משובח יותר).

תיכף משכנס ר' יצחק לביתו של הרדצ"ש פנה אליו הרדצ"ש ואמר לו: "כנראה באת לכאן כדי לבשר בשורת מזל טוב, נו, מזל טוב".

מיד חזר ר' יצחק לביתו וכשיצאו בני משפחתו לקראתו אמר להם מזל טוב. והוברר הדבר למפרע שבאותה עת שהרדצ"ש אמר 'מזל טוב' אז ילדה רעייתו בשלום לשמחת כל בני המשפחה.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, גליין אוהל מועד (362) ראה תשע"ח

### אוהב עניים

אוהב היה הרבי [רביה"ק הרדצ"ש], את העניים ומתורועע עם כל קבצן עלוב, עם סתם ארחי-פרחי אפילו, חבר וידיד לכל נודד ואביון עובר דרך, שותף וקרוב לכל נדכא ויודע סבל. מעודד כושלים ותומך בהם. אינו חס על כבודו ולעני מדוכא אחד ששמו דוד מקרב הרבי ביותר, אומר לו: שמי דוד ושמן דוד - הרי זו גזירה שוה...

תפארת בית דוד

מדי יום לאחר תפילתו על יד החנות ומתעניין לשלומה וכך הוא נוהג מדי יום לומר לה: "גוט מארגן גיטל, וואס מאכסטו", ועל זה אינה מוכנה בשום אופן לוותר כי אם לא תלך הרי שיסחר לה ה'גוט מארגן' הלבבי של הרדצ"ש.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, גליין אוהל מועד (361) עקב תשע"ח

### 'לדוד! שמרה נפשי...'

אחד מאנשיו בשנותיו הצעירות לא היה נמנה על עדת החסידים והיה כותב מאמרים בכתבי עת החופשיים נגד החרדים בכלל ונגד החסידים בפרט. וביותר נפגעו החסידים של רבי דוד'ל [רביה"ק הרדצ"ש] זי"ע, נגדם היה כותב בלעג ובזלזול, וההתמרמרות נגדו היתה גדולה מאד. פעם אחת נכנס לבית הכנסת של רבי דוד באמצע היום בחושבו שהוא ריק מאדם, אך כשנכנס נתקל בבית מדרש מלא אנשים ורבי דוד בראשם, ביודעו שהחסידים של רבי דוד'ל כועסים עליו, חשש פן יעשו בו שפטים כפי שהגיע לו, וירא לנפשו וקרא מיד לעבר רבי דוד'ל: 'לדוד! שמרה נפשי כי חסיד אני... ובאמרו 'לדוד' הצביע על רבי דוד'ל, כלומר שמבקש ממנו שישמור עליו, מיד החוה רבי דוד בתנועת ידו שלא יגעו בו לרעה ושיבא אליו, והושיבו לצידו וקירבו מאד, ומאז חזר בתשובה ונעשה מחסידיו המקורבים ביותר.

מזקנים אתבנו

### ההיכלות שלו היו 'אהבה'

בשוה"ט ג' תשרי צום גדליה תשל"ז סיפר רביה"ק הברכת משה זי"ע: אצל אאמו"ר [כ"ק מרן אדמו"ר רביה"ק הרשנ"ן זי"ע] היתה בחינת 'יראה', ואצל זקני [כ"ק מרן אדמו"ר רביה"ק הרדצ"ש זי"ע] היתה בחינת 'אהבה' על כל פשעים תכסה. 'איני יכול לקום' אצל אאמו"ר לא היה כדבר הזה, כשהוא לא יכול היה לקום הרי שהוא התגבר על עצמו בכל כוחותיו וקם [-בארן טאט'ן איז געווען יראה און בארן זיידן איז געווען אהבה על כל פשעים תכסה. 'איך קען נישט אויף שטיין' - בארן טאט'ן איז נישט געווען אזא זאך - אז ער האט נישט געקענט אויף שטיין האט ער זאך אויף געריסן].

ואח"כ אמר: ההיכלות של זקני הרדצ"ש היו 'אהבה' בלבד ואך ורק 'אהבה' [די היכלות פון זייד'ן זענען געווען בלויז אהבה בלויז אהבה].

מרשימות הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, גליין אוהל מועד (320) ראש השנה תשע"ח

### 'שש ועיריה' - שמחת הכהן גדול ביוה"כ

"בסדר העבודה" שש ועיריה דם הפר לתוך המזרק שבו דם השעיר.

יש להבין למה בכל העבודות לא נאמר בהם לשון "שש", שאל אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע"א. ברם, שהכהן הגדול היה בדרך כלל מופרש מן הצבור, וכשהגיע לעבודה זו שעירה את דם הפר לתוך המזרק שבו דם השעיר שהוא

## פרשת שופטים

הנה בודאי העת והעונה לעשות תשובה אלא שאתה יודע האמת שאין בי כח לעשות תשובה, אלא מה יכול זוסיא לעשות יעלה לך האותיות של תשובה היינו הר"ת של תיבת 'תשובה', הת' רומז **תמימים תהיה עם ה' אלקיך**, הש' רומז (תהלים פרק טז) **ש'ויתי ה' לנגדי תמיד**, הו' רומז (בפרשת קדושים) **ו'אהבת לרעך כמוך**, הב' רומז (משלי פרק ג) **ב'כל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך**, הה' רומז (מיכה פרק ו') **ה'צנע לכת עם אלקיך**, זאת יעבוד לך זוסיא, עד כאן מצאתי (וכן נדפס בספר מדרש פנחס אות א' (בסדר א"ב שאחר אות י"ח) בשם החסיד ר' זאב מזבאריש ע"ש).

היוצא מזה שמקרא דהכא **תמימים תהיה** הוא התחלת התשובה כי הוא מרומז מרומז באות ראשון של תשובה, ואמרו בגמרא (יומא לח:): בא לטהר מסייעין אותן, וא"כ האדם שמתחיל לקיים קרא **תמימים תהיה** בודאי מסייעים אותו מן השמים לגמור כל הנוטריקון של תיבת תשובה. וזהו הרמז 'התם ומתמם עם תמימים' שהשם יתברך מסייע עם אותן התמימים היינו שמקיימים **תמימים תהיה עם ה' אלקיך** ומשלים עמם השם יתברך שיוכלו לקיים כל נוטריקון של תשובה. וזהו 'ומתמם' שמשלים עמהם שיהיה אצלם נוטריקון של תשובה שלם והיינו שמסייע להם כי הבא לטהר מסייעין לו מן השמים אמן כן יהי רצון (מספר ברכת שמים).

מנרת זהב

## נביא אַקִּים וגו' (יח, יח)

מה שאין לנו נביא, י"ל כמאמר חז"ל כל ל"ח שנים שהיו נזופים לא בא מאמר לרבינו, כן יש בכל דור הראוי לנביא כמאמרם ז"ל כשנסתלק רב הונא אמרו חז"ל ראוי היה רבינו שתשרה עליו שכונה, ועל ידי חסרון הדור לא בא נבואה, ובאמת נתקיים הבטחת **נביא אקים** על ידי אליהו ז"ל שחי לעולם ושכיח בעוה"ז בכל ברית מילה ע"כ נמצא בכל ערי ישראל, וצריך כל אחד לייגע שיהיה כדאי להקביל פני קדשו, ולכך מביא **בתנא דבי אליהו** כמה מעשיות שהתגלה למי שאין בו תורה רק שהגביה קולו בשעת קדושה. שמעתי מזקיני מו"ר [הרה"ק **החידושי הרי"ם מגור**] ז"ל, אמר, שהיהודי **[מפשיסחא]** ז"ל אמר דאם היה יודע שיהיה טובה לישראל שיהיה להם גילוי אליהו היה מבקש מאליהו ז"ל שיתראה להם, סיים זקיני ז"ל לפי עניות דעתי אם היה אליהו ז"ל יודע זאת לא היה צריך לבקשו כי הוא בעצמו מגודל אהבתו לישראל שכמה פעמים מפקיר עצמו ואמר הריני כפרת ישראל היה מתראה להם שיוצמח טובה להם, אך אין הוה אמינא שיהיה טובה יותר מעל ידי מצוות תפילין הקדושים שנתן לנו השי"ת לאות ולעדות שאנו קשורין בו בכל לב.

שפתי צדיק

עליו דריסת הרגל בארצם, והלשינו עליו שעבר על החוק והוא נמצא בגבולם, ונשלח מטעמם טעליגראמה אל מפקד הגבול בעיר נאוויסעליץ, שישמור היטב על הגבול ולא ליתן לו לצאת אלא למוסרו בידם, מאידך גיסא נעשה השתדלות גדולה לראות את הרבי מצד השני של הגבול, ונשלחו שליחים עסקנים בעלי שם להמפקד, ונשאו חן בעיניו ונתפתה לקבל מהם הון כסף, כדי שלא יגלה מהטעליגראמה עד שיעבור הרבי את הגבול, ועי"ז יתרץ את עצמו למה לא עיכב את הרבי, כי לא נודע לו מכל זה רק אחרי שהרבי כבר עבר הגבול וכן היה.

והנה כשהגיע רבינו לעבור את הגבול, באותה שעה עמדו המפקד ואשתו במרפסת ביתם לראות את רבינו, והמפקד הראה לאשתו: הנה, זהו הרבי! וכשהיא ראתה צורתו הטהורה אמרה לבעלה: בודאי היה הכל כדאי לעשות בשבילי כזה רבי, אבל על דבר אחד הנני מתפלאה מאד והיא: הייתכן שרבי כה גדול יסע אפילו פסיעה אחת בלי בייביל? (היא לא ראתה ביד רבינו שום ספר), והשיב לה המפקד: אני אסביר לך סיבת הדבר, רבי כזה אינו צריך בייביל כי בעצמו הוא בייביל. המשב"ק המקורב רבי משה דוד גוטמאן ע"ה ששמע את הדו-שיח והבין שפתם, מסר תוכן השיחה לרבינו זי"ע, אמר לו רבינו: הלא המפקד צודק בדבריו, והענין מרומז בהתורה הק', אצל הציווי למלך ישראל שיכתוב לו ספר תורה כתיב: **"והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו"** ונשאלת השאלה: למה פתח בלשון נקיבה **"והיתה"** וסיים בלשון זכר **"בו"**? אלא כך הוא הכוונה: **"והיתה עמו"** המלך צריך להיות מקושר בהתורה בהתקשרות כ"כ חזקה עד שיתהווה מצב של **"וקרא בו כל ימי חייו"** שבו בעצמו יקרא את התורה, וראו כל עמי הארץ כי הוא בעצמו נהפך להיות כספר תורה.

נר ישראל

## תמימים תהיה עם ה' אלקיך (יח, יג)

הנה בפיוט דראש השנה ויום הכפורים יסדו לנו קדמונינו 'התם ומתמם עם תמימים', ונראה לבאר על פי מה שמצאתי כתוב עובדא כי פעם אחת בימי התשובה כד הוה יתיב הרב הצדיק בוצינא דנהורא שרגא דאורייתא איש אלקים קדוש מו"ר **זוסיא מהאניפאלי** ז"ל על כסאו וכל העם עומדים עליו מן הבוקר עד הערב, והרב הצדיק נשא עיניו ולבו לשמים וישב בהתדבקות המוחין להשם יתברך מופשט מכל מחשבות גשמיות כדרכו בקודש, והנה אחד מתלמידיו נתעורר בו הרהור תשובה והיה מהרהר בתשובה וזלגו עיניו דמעות וכאשר ראו אחרים והבינו זאת נתלהבו גם כן מאוד כדרך הגחלת שאחד מתלהב מחברו ונתהוה בין כולם התעוררות והתלהבות גדול ועמדו בפחי נפש, וכאשר ראה הרב הצדיק הנ"ל נשא עיניו למקום ואמר לפניו: רבונו של עולם,

## שופטים ושופטים תתן לך (טז, יח)

אמרו חז"ל ראה השי"ת שהצדיקים המה מועטים ועמד ושתלן בכל דור ודור כו', ואפשר על זה רימוזה תורתנו הקדושה בר"ת **שופטים ושופטים תתן לך**, ר"ת שות"ל, י"ל שותל השי"ת בכל דור ודור שופטים וממונים לפי הדור, וק"ל.

אור פני משה

## מקרב אחיך תשים עליך מלך (יז, טו)

הרה"ק רבי **אלעזר מקאזניץ** זי"ע בעת שהתחיל לנהוג נשיאותו, אמר, **"מקרב אחיך"** - עתה לא כבר היה אחיך בדומה לך, ותיכף ומיד הוא עליך מלך.

ספרן של צדיקים

## והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו (יז, יט)

החתונה של כ"ק מרן אדמו"ר ה"פחד יצחק" **מבאיאן** זי"ע בן רבינו אדמו"ר הזקן [רבי **אברהם יעקב**] **מסאדיגורא** זי"ע שנהיה לחתן הרה"ק רבי **יוחנן מראחמיסטריווקא** זי"ע, יצא לה מוניטון בעולם החסיד, החתונה נערכה בעיר חאטין שברוסיה והשתתפו בה רבבות מישראל [אגב, חסידים מספרים: כשאמרו לרבינו מסאדיגורא שלפי האומדנא של המשטרה הרוסית השתתפו בהחופה כשלשים אלף איש, הגיב על זה רבינו, דזהו לפי אומדנא של גוים, בהתחשב רק בהמצב של השטח ועד כמה המקום מסוגל להכיל בתוכו, אולם הם לא יודעים דבמקום שעומד גוי אחד, בו במקום מסוגלים לעמוד שני יהודים, וכדמות ראייה הוסיף ואמר: ראיתי בעיני כשהלכתי לחופה, שעמדו שני חסידים זה ליד זה וחסיד שלישי עמד מורם ביניהם, עם רגל אחד בתוך כיס המכנסיים של הראשון ורגלו השניה בתוך כיסו של השני, הרי שלגבי יהודים שייך מושג של אנשים שאינן מן המדה ומן המנין, וכבר הבאנו לעיל בפרשת חיי שרה, שלפי המסורה השתתפו החתונה ששה אחים מתוך שמונת בני המגיד הק' מטשערנוביל זי"ע ובראשם הרה"ק רבי אהרן מטשערנוביל זקן צדיק הדור, הם ובניהם ויו"ח, כמו"כ השתתף בעל ה"בית אהרן" מקארלין זי"ע חותן רבינו אדה"ז מסאדיגורא, הוא וכל יו"ח, וגם כבר עבר יותר מעשרים שנה שהאחים הק' בני רבינו מרוז"ן לא הופיעו ברוסיה, אחרי שנאסר עליהם ע"פ החוק הרוסי להיכנס לתוכה, מאז שהוכרח אביהם הק' לברוח ממנה כנודע, ועתה הגיעו כל האחים הק' ויו"ח, כל זה ביחד גרם למקהלות רבבות מעמו בית ישראל].

והנה למחרתו של החתונה הוכרח רבינו אדה"ז מסאדיגורא לברוח בחשאי, כי נודע דבר היותו ברוסיה דנתפרסם הדבר שהמחותן מצד אחד הוא הרבי פרידמאן שהחוק אוסר



### נערך ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

יפשפ על מזוזות פתחיו, אם הנה כתיקונן... התפילין והמזוזות שיש בהן יחוד שמו הגדול ב"ה, למען ירבו ימיכם וימי בניכם. ועל כן הנתון תפילין ומזוזות לבדיקה, יהיה זהיר שלא יבואו לידי חשש פסול כשמחזירים לבתים. מורי הוראה].

#### ו. לכונן בזכור את אשר עשה לך עמלק שבפרשת כי תצא בשנה מעוברת.

כשקוראים "זכור את אשר עשה לך עמלק", בפרשת כי תצא, בערב שנה מעוברת [בת י"ג חדשים], נכון לכונן לצאת בה ידי חובת המצוה של זכירת מחיית עמלק, דשיעור שכחה י"ב חודש, ועד לקריאת פרשת זכור באדר שני יעבור י"ג חודש. [מהר"ם שיק על תר"ג מצות מצוה תרה בשם החתם סופר].

#### ז. אכילת אגוזים בחודש אלול וימים הנוראים.

א. עיקר המנהג שלא לאכול אגוזים הוא בראש השנה לבד, וב' טעמים בדבר, א', ד-אגוז עולה כמנץ חטא - חט. ב', שמרבים ליחה ומבטלים התפלה. [הובא ברמ"א סימן תקפ"ג בשם מהר"ל].

ב. יש אומרים שנמשך המנהג עד יום כיפור, ויש אומרים עד השוענא רבה, ויש שהיו נמנעים מלאכול אגוזים בכל חודש אלול. [קצה המטה על

מט"א שם סק"ז, בספר מקדש ישראל ע"י הביא ששאלו את הרה"ק ר"י מסאטמר זיע"א, אם לתת אגוזים-ניסלע"ך לתוך הפעלעך-ך חבילת ממתקים, שזורקים על החתנים בחודש אלול, והשיב במתק לשונו, "ונסלח (ניסלע"ך) לכל עדת בני ישראל".

ג. מעיקר הדין מותר לאכול תבשיל או מאפה שנתנו לתוכם אגוזים מרוסקים, דאין האגוזים ניכרים, וגם אין מרבים ליחה, אך המנהג להחמיר [ש"ת"א באר מה ח"ג ס"צ, והוסף, דהגם שהמג"א שם סק"ד, החמיר שלא לאכול בראש השנה כל מיני הקטניות שמרבים ליחה, מכל מקום כשריסקם ונתנם לתבשיל או מאפה, כיון שאין מוכיחים חטא, וגם אין מרבים ליחה, אין להחמיר שלא לאכלם אפילו מצד המנהג].

קצה המטה שם, מ"ב שם סק"ב].

#### ג. אמירת תהילים בחודש אלול.

א. נוהגים לומר בכל יום מראש חודש אלול עשרה מזמורי תהילים, ומתכוונים לגמור את הספר שני פעמים קודם ראש השנה, דבתהילים יש ק"ק מזמורים, ופעמיים ק"ן עולה כפ"ר. [מטה אפרים סימן תקפ"א סק"ח].

ב. בחודש אלול מותר לומר תהילים גם בתחילת הלילה. [מהרה"ק רבי פנחס קוריעער זיע"א באמרי פנחס].

ג. כתב בשערי תשובה [שם סק"א]: וכתב הברכי יוסף שכן ראה אצל רבנים שתמיד היה עסוקים בגופי הלכה ובחבורים, ובחודש אלול היו מניחים קצת מסדרם ללמוד גירסא, וביקשו רק תחנונים.

#### ד. להתברך בשנה טובה.

משנכנס אלול, כשכותב אדם איגרת לחבירו, צריך לרמוז בתחילתו או בסופו, שמבקש עליו שנה טובה. [באר היטב שם סק"י, מט"א ס"ט].

#### ה. לבדוק תפילין ומזוזות.

כתב במטה אפרים [שם ס"ן]: ויש אנשי מעשה נוהגים שבחודש הזה מפשפשים בדקדוקי מצות להיות בודק ובוחר תפילין ומזוזות שלהם, וכל אשר ימצא שם בדק בשאר מצות, הוא מנהג טוב. [בתפילין כתב בש"ע או"ח סימן לט ס"י: "תפילין שהוחזקו בכשרות אינם צריכים בדיקה לעולם", מאידך במזוזה כתב בש"ע י"ד סימן רצ"א ס"א: "מזוזות יחיד נבדקת פעמיים בשבע שנים", ועיין בנושאי כלים שם. בהליכות שלמה הלכות תפלה ענ"ט הביא חידוש הלכה מהגרש"ז איינבראך, דבומינו שהתפילין מהודרים אין נוהגים לבדקם ללא סיבה מיוחדת, וכן לענין מזוזות אם מונחים בתוך כיסוי טוב, אין להקפיד לבדקם פעמיים בשבע שנים. גם הגרי"ש אלישיב לא בדק את התפילין רק לאחר שלושים שנה, מהגרמ"ט דינקל. מאידך כתב בספר עולת החודש [ח"א סד"ה]: ראוי לכל צורבא מרבנן, לבדוק כל מזוזות ביתו בחודש אלול, ובפרט בחודש זה שאנו תלוין ועומדין, כמו שאמרו דורשי רשומות, אלול ראשי תיבות, אם לחיים ואם למות, והלא ידוע כל זהיר במצות מזוזה יאריכו ימי וימי בניו... ואם כן מי האיש החפץ חיים ומרחם על בניו,

#### א. ימי הרחמים והסליחות.

א. כתב במטה אפרים [סימן תקפ"א ס"א]: מראש חודש אלול ואילך הם ימי הרחמים והסליחות, ויש לכל אדם לעורר לבו בתשובה ולעשות לכפר את אשר חטא על הנפש מיום היותו, ולמען יזכה בהשפטו כשבת המלך על כסא דין ביום הרת עולם.

ב. דורשי רשומות אמרו על הפסוק, "ומל ד' אלוקיך את לבבך ואת לבב" ראשי תיבות אלול, לרמוז שחודש אלול מסוגל לתשובה. וכתב האר"י ז"ל, "ואשר לא צדה והאלוקים אינה לידו ושמתי לך" ראשי תיבות אלול, לרמוז כי חודש זה הוא עת רצון לקבל תשובה על החטאים של כל השנה, וגם בא לרמוז, שצריך לעשות תשובה אפילו על השגגות. עוד אמרו, "אני לדודי ודודי לי", ראשי תיבות אלול, ורומז לתפלה שהיא רינת דודים. וכן "איש לרעהו ומתנות לאבינוים", ראשי תיבות אלול, ורומז לצדקה. והם שלשה דברים, תשובה, תפלה, צדקה, שמעבירים את רוע הגזירה, שצריכים להזדרז בהם בחודש זה. [אלף למטה שם, קיצור שולחן ערוך סימן קכח].

#### ב. אמירת מזמור לדוד ד' אורי וישעי.

א. מיום א' אלול נוהגים לומר מזמור לדוד ד' אורי וישעי [תהילים כז], ויסוד המנהג, על פי המדרש שוחר טוב, "אורי" בראש השנה, "וישעי" ביום הכיפורים, "כי יצפננו בסכה" מרמוז לסוכות. וכתוב בסידור האר"י ז"ל, שכל האומרו בוקר וערב עד שמחת תורה, מובטח לו שיוציא שנותיו בטוב ובנעימים, ומעביר מעליו את כל המסטינים והמקטרגים, ומבטל מעליו כל גזרות קשות ורעות, ויוצא בדימוס זכאי בדין.

ב. אומרים מזמור לדוד ד' אורי וישעי לאחר גמר תפלת שחרית, ויש אומרים אותו לאחר שיר של יום, וביום שמתפללים בו מוסף אומרים אותו לאחר שיר של יום.

ג. יש נוהגים לומר מזמור לדוד ד' אורי וישעי לאחר תפלת מנחה, יש אומרים לפני עלינו, ויש אומרים אחר עלינו. ויש נוהגים לאמרו אחר תפלת מעריב. [מטה אפרים סימן תקפ"א ס"ו, אלף למטה,

## "חק לאלול"

במהדורה חדשה ומתוקנת

ביום אלה יצא מסבב הדפוס במהדורה תמימה חדשה ומתוקנת הספר "חק לאלול" סדר לימוד יומי לחודש אלול עד יום הכיפורים שהתקבל בכל תפוצות ישראל שבכל אתר האתר.

אין משמרים את שלחנת ההתעוררות שנתנו בלב היהודי בתחילת חודש אלול. אין מבינים ומשכחים אותה בתוך שירת היומים שאינה מוסקת בדולי "ישראל" ענקי ההדרות החדשים, מסא עצה נפלאה לכך ברמות לימוד יומי קבוע בחודש אלול של ספרים ולימודים המסדרים את הלב, כך, כשהוא נישא על כנפי הלימוד הזה. מניע האדם מוכן ומווכך לימי הדין.

אבל אם עד היום, יהודי שביקש להנות מדי יום בחודש אלול בכל הלימודים האלו, יתקן לנשט לארון הספרים ולתחיל לקבץ ממדפי, מסה ומשם, חמישה ששה ספרים, הרי שיהיה לחודש אלול תשע"ח השתנו פי הדברים לטובת ולרווחת הלימודים. עם הוספתו של הספר החדש, פאר היצירה, חק לאלול, מאת הרה"ג ר' יוסף טיקוצקי שליט"א, שכבר איתמחי צבא וקיימא בספרו "חק לניסך רימי שנותני".

הספר שזכה להסכמות נלהבות מגדולי התורה וההסדרות בדורנו, ובראשם כ"קמרון אדמור שליט"א, מסגן לראשונה תחת קורת - גג אמת, את כל אותם ספרים ולימודים שיקבעו ובוטלו: תהלים, הלכות תשובה להרמב"ם, תיקוני זוהר, תומר דבורה וקיצור מסה אפרים, ומנישם לראשונה לפני הלימודים בתבנית "סדר לימוד יומי", כשהם מתחלקים למנות יומיות קבועות מראש חודש אלול ועד י"ב כשעליהם נוסף גם לקט אמרות צדיקים מספרים על חודש אלול ועשיית המצוות לכל יום.

ובמשפט אחד, כהגדרתו הנפלאה של הגה"צ רבי ארזן טויטו שליט"א בהסכמתו, הספר "סידר באופן מיוחד ומפלא מוזן רוחני (חק) לשיגא דמוזג) מראש חודש אלול ועד יום המדוש".



**ברכת מיל טובת חמה ולבנה**

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הגה"ר **צבי וינשטוק** שליט"א  
נית לרבו"ק זיע"א

ולבנו ידידנו הנכבד האברך החשוב  
הרב **שמעון** שליט"א

לרגל שמחת הולדת הנכד הבן  
יה"ר שיזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רב נחת  
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת השלום זכר בליל שב"ק  
בבית מדרשינו בב"ב

**לעילוי נשמת**

האיגרא רבה דבק בלו"ר רבוה"ק זיע"א

הרה"צ ר' **שלמה זלמן** זצ"ל

בתגה"צ ר' **דוד אריה ברייל** זצ"ל

מפארי חסידי קרלין לעלוב

ג' אלול ה'תשנ"ט

ת.ג.צ.ב.ה

הונצח ע"י נכדו ידידנו הנכבד

הרה"ר חיים מאיר ברייל שליט"א

גם אני קבלתי ע"ע כהוראת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:  
הדוכיף זכיות

**ולברך 'ברכת המזון**  
**מתוך הסידור'**

לישועת ולרפואת הכלל והפרט

## אבד חסיד מן הארץ

בצער רב וביגון קודר מבכים אנו מרה את פטירתו בשם טוב של האי וותיק וחסיד, היקר באנשים, מגזע אראלים ותרשישים, איש תם וישר וירא אלוקים, שמו הטוב הולך לפניו, יושב באוהלה של תורה, השכים והעריב לעבודת הבורא, ועבד את קונו בתמימות ובהצנע לכת, ולא החזיק טיבותא לנפשיה, אהוב על המקום ואהוב על הבריות, התדבק בצדיקים בכל לבו, זכה להעמיד דורות ישרים מבורכים זרע ברך ה'

## יוסף הלוי בלעדי

הרה"ח המפואר ר' נו"נ לרבוה"ק זיע"א ז"ל

שנפטר לבית עולמו השבוע ביום כ"ח מנ"א תשפ"ג  
כוס תנחומים נשגר בזה לאלמנתו החשובה תחי' ולבניו ידידנו הנכבדים והיקרים מחשובי אנ"ש:

הרה"ח ר' שלמה חיים שליט"א,

הרה"ח ר' ישראל דוב שליט"א,

הרה"ח ר' אברהם אלכסנדר הי"ו,

הרה"ח ר' נחמן הי"ו,

ולכל בני המשפחה הרוממה הי"ו

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, וה' הטוב ימציא מזור ותרף למכאובכם הגדול, ואך ששון ושמחה ישרו במעונכם, ונזכה לחזות בנחמת ציון וירושלים ויקיצו וירננו שוכני עפר ויעמדו לקץ הימין, בב"א

יושבים שבעה ברח' הצדיק משטפנשט 9 קרית גת  
לפנה"צ 11:00-14:00 אחה"צ 17:00-22:00

## על אלה אני בוכיה עיני עיני ירדה מים

אוי מה היה לנו

המומים מזועזעים וכואבים אנו עד לעומקה של נפש על השבר הגדול שפקד את קהילתנו הק' ובצער רב וביגון קודר מתוך לבבות נשברות מבכים אנו את פטירתו בדמי ימיו ובמיטב שנותיו של האי גברא יקירא, איש תם וישר וירא אלוקים, מגזע אראלים ותרשישים נו"נ לרבוה"ק לבית לעלוב ועוד, קבע עתותיו לתורה, הולך תמים ופועל צדק, צהלתו בפניו, לאות ולמופת היו תפילותיו הזכות בהן שפך לבו כבן המתחטא לפני אביו, שמו הטוב הלך לפניו בפועליו המרובים ובמעשיו הברוכים, נעים הליכות, האיר פניו לכל אדם במידותיו הנעלות, טוב לבו מי ימלל, היה דבוק בעוז חביון באמונת אומן בה' וחדור באמונת צדיקים, הזדכך ביסורים ומכאובים רבים וקשים שקיבלם באהבה ובדומיה עד יומו האחרון, דבוק ומקושר בלו"נ לרבוה"ק זיע"ע ולהבחלט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

## יעקב קוריץ

הרה"ח ר' זכרונו לברכה

אשר שבק חיים לדאבון לב כל ידידיו ומכיריו

אור ליום שני - ז"ך מנחם אב תשפ"ג

בהותירו אחריו שלושה ילדים אשר מסר עצמו לגדלם על דרך התורה והחסידות ולא זכה להכניסם לחופה

כוס תנחומים נשגר בזה לאלמנתו החשובה שתחי' שעמדה לימין בעלה במסירות נפלאה ולבניו היקרים מטובי אברכי ובחורי אנ"ש:

הר"ר משה הי"ו, הר"ר יצחק מנחם הי"ו, הר"ר שלמה הי"ו, הבה"ח אלימלך ני"ו,

הבה"ח מרדכי צבי ני"ו

ולאחיו ידידנו הנכבד והיקר הרה"ח יצחק דוד הי"ו  
ולכל בני המשפחה הרוממה הי"ו

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, וה' הטוב ימציא מזור ותרף למכאובכם הגדול, ואך ששון ושמחה ישרו במעונכם, ונזכה לחזות בנחמת ציון וירושלים ויקיצו וירננו שוכני עפר ויעמדו לקץ הימין, בב"א

יושבים שבעה בביתו רחוב בן עזאי 26 בית שמש  
עד יום ראשון בבוקר

קיצור שו"ע ג' סעיפים בכל יום  
כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ייצא לאור הוברת מאירת עיניים

## להודש אלול

ניתן יהיה להשיג בכל בתי מדרישנו

לימוד הלכות ראש השנה יום כיפור סוכות, הכנה ראוייה לימי הרחמים והסליחות, לדעת המעשה אשר יעשון, ולזכות

לשנה טובה ולכתיבה וחתימה טובה

לתרומות: בנדרים פלוס, או אצל הרב אהרן לוסטיג

משוב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א



## מלעלוב תצא תורה

ב"ה זכינו להיענות מרשימה של צורבא דרבנן הרוצים להתעלות מעלות רמות בקניני התורה לנצח

פניה מקרב לב לעמלי התורה היקרים מקרב קהילתנו הק' שעדיין לא הצטרפו להגיונו של מלך - כולנו כאחד יחד

הרי ברור ששאיפתך שמלעלוב תצא תורה - - -  
כדי שלעלוב תהיה מקום תורה - צריך אותך כאן!  
כדי שגם חבריך האברכים יוכו - צריך את שותפותך!  
כדי שמכאן תצא תורה והוראה - צריך שתירשם עכשיו!

אין התורה נקנית אלא בהכורה

למען הכלל << למען היחיד

עמלי התורה בלעלוב - מצטרפים

וזוכים לרומם את קרן התורה

לפאר את כותל ה'מזרח' של עולם התורה

במורי הוראות, דיינים, מגידי שיעורים

באברכי קהילתנו הקדושה

< זה תלוי בך >

אם אתה תצטרף...

עמלי התורה בלעלוב כולם כאן!

להצטרפות אצל הרב משה רוטמן: 052-7668191

לקראת יומ"ד קדישא של בעל התוס' יו"ט זיע"א ו' אלול

קבל על עצמך שלא לדבר בעת התפילה וקריאת התורה ותזכה לכל הברכות הכתובים בתורה

# קול צהלה ורנה שפתינו אז תרננה

בלב מלא שמחה וגילה, תבענה שפתינו ברכותינו המאליפות מעומקא דליבא מזלא טבא וגדיא יאה קדם פע"ח גדול בתורה ויראה טהורה, מרעיף טללי תחי להלהיב ולחזק נפשות ישראל ממעינות באר החיים באמונה יוקדת

המשפיע הגאון הצדיק

**רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א**

בן כ"ק מרן אדמו"ר מוהרא"מ צוק"ל

לרגל שמחת נישואי בנו החתן המופלג בתורה ויראת שמים עדין לגאון ולתפארת

הרב **יצחק אייזיק שליט"א**

עב"ג הכלה החשובה תחי'

בת הרה"צ **ברוך שמעון ארנסטר שליט"א**

בן הגאון הצדיק רבי **מנחם שליט"א**

ראש ישיבת ויזניץ

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין לתפארת בית אבות, ויהי רצון שיזכו לרוות רוב תענוג נחת וקדושה ממנו ומכל יוצ"ח זורות ישרים ומבורכים לאורך ימים ושנים טובות בטוב ובנעימים

# ברכת מזל טוב חמה ולבגית

על זאת שבחו האוהבים ורוממו ידידים זמירות שירות ותשבחות מקרב לב הומה, ברגשי הוקרה והערכה בכוס מלא ברכת ה', מתוך רגשי גיל הלל והודאה, בסימן טוב ובמזל טוב, לכבוד ידידנו הנעלה והנכבד, האי גבאד יקרא, יקר שבערכין, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, משכיל אל זל, ליבו פתוח כאולם לזולת, שמו הטוב הולך לפניו, מוקיר ורחים רבנן אוהב תורה ולומדיה, מסור בלוי' ומחשובי לומדי ומתפללי בית מדרשינו "תפילה למשה" צפת

הרבני הרה"ח ר' **אלעזר מרגלית שליט"א**

והברכה אחת לאביו ידידנו הדגול, איש האשכולות, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, רב פעלים לתורה ולחסד, מופלא בכל שלושות עמודי העולם תודה עבודה וגמילות חסדים

הרה"ח המפואר מוהר"ר **צבי נפתלי שליט"א**

לרגל שמחת נישואי בנו נכדו החתן

המופלג בתורה ויראת שמים עדין לגדולות כליל המעלות והמידות

הבה"ח **מאיר שמעון הי"ו**

עב"ג הכלה החשובה תחי'

בת ידידנו הנכבד הרה"ח ר' **מאיר יחזקאל ליברמן שליט"א**

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לראות רוב נחת דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

# ברכת מזל טוב וגדיא יאה

בלב מלא שמחה וגילה, בקול צהלה ורנה, בהדרת כבוד, תבענה שפתינו בהלל והודיה לשגור בזה ברכותינו המאליפות מעומק וחזוותא דליבא מזלא טבא וגדיא יאה קדם

**כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב ניקלשבורג שליט"א**

לרגל שמחת אירוסיו בנו החתן המופלג בתורה ויראת שמים עדין לגאון ולתפארת

הרב **משה מרדכי אלימלך שליט"א**

בן ידידנו הנכבד הרה"צ ר' **שלמה פרדימן שליט"א**

בן כ"ק **אדמו"ר מהארנסטייפל שליט"א**

עב"ג הכלה החשובה תחי'

בת כ"ק **אדמו"ר מזוטשקא ירושלים שליט"א**

חתן כ"ק **אדמו"ר מלעלוב בראנוביץ זצלה"ה**

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

# ברכת מזל טוב וגדיא יאה

ברגשי כבוד ויקר נשגור בזה ברכות מאליפות ומרובבות קדם

**שמעון נתן נטע רוזנפלד שליט"א**

הרה"ח בן כ"ק אדמו"ר מוהרש"א רוזנפלד זצלה"ה חדב"נ כ"ק מרן הברכת משה זיע"א

לרגל שמחת אירוסיו בנו

החתן המופלג בתורי"ש עדין לגדולות כליל המעלות והמידות

הרב **אברהם יצחק אייזיק שליט"א**

עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידנו הנכבד

הרה"צ ר' **דוד צבי מייזליש שליט"א**

הח"ק **אדמו"ר מקרעטשניף ירושלים שליט"א**

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

# ברכת מזל טוב חמה ולבגית

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ח **אהרן מאיר הניג שליט"א**

ולבנו ידידנו הנכבד

הרב האה"ח **יוסף הערש שליט"א**

לרגל שמחת נישואי נכדתו בתו

הכלה החשובה תחי' עב"ג החתן המופלג בתורי"ש עדין לגדולות כליל המעלות והמידות

הבה"ח **אברהם מתתיהו כהן הי"ו**

בן ידידנו הנכבד

הרב האה"ח **יעקב יוסף שליט"א**

בן ידידנו הנכבד

הנה"ח ר' **ישראל שליט"א**

חתן ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הח"ח **מרדכי לייב גלבשטיין שליט"א**

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

# ברכת מזל טוב חמה ולבגית

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש

הרה"ח **ברוך מרגלית שליט"א**

ולאביו ידידנו הנכבד

הרה"ח המפואר **אהרן שליט"א**

ולחמיו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ח המפואר ר' **ישעי' לוסטינג' שליט"א**

לרגל שמחת נישואי בנו נכדו

החתן המופלג בתורי"ש עדין לגדולות כליל המעלות והמידות

הבה"ח **דוד הי"ו**

מחשובי חבורת הבחורים ומבחירי חברי מפעל התורה חביבותא דרבי שמעון עב"ג הכלה החשובה תחי'

בת ידידנו הנכבד

הרה"ח ר' **מיכאל רוטשטיין שליט"א**

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

# ברכת מזל טוב חמה ולבגית

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש

הרה"ח **משה ישראל טיקוצקי שליט"א**

ולאביו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"ח המפואר ר' **אליהו שליט"א**

לרגל שמחת נישואי בנו נכדו

החתן המופלג בתורי"ש עדין לגדולות כליל המעלות והמידות

הבה"ח **שמואל זנביל הי"ו**

מחשובי חבורת הבחורים ומבחירי חברי מפעל התורה חביבותא דרבי שמעון עב"ג הכלה החשובה תחי'

בת ידידנו הנכבד

הרה"ח **אהרן צבי אהרונביץ שליט"א**

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת האופרוף בשב"ק בבית מדרשינו בבני ברק

שמחת החתונה אי"ה ביום ראשון באולם רויאל בבני ברק

לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני נא לראות הזמנה זו כאישית

# ברכת מזל טוב חמה ולבגית

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש

הרה"ח ר' **מרדכי קורנבליט שליט"א**

בעל קודא מוטהא אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בבית מדרשינו הגדול

לרגל שמחת נישואי בנו

החתן המופלג בתורי"ש עדין לגדולות כליל המעלות והמידות

הבה"ח **יוסף דוב הי"ו**

מחשובי חבורת הבחורים ומבחירי חברי מפעל התורה חביבותא דרבי שמעון עב"ג הכלה החשובה תחי'

בת ידידנו הנכבד

הרה"ח **שמעון קניג שליט"א**

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת האופרוף בשב"ק בבית מדרשינו הגדול אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שמחת החתונה אי"ה ביום חמישי באולם ארמונות הפנן ביתר עילית

לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני נא לראות הזמנה זו כאישית

# ברכת מזל טוב חמה ולבגית

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש

הרה"ח ר' **יעקב וינר שליט"א**

העטמד לוינו בכל תע במסירות נפלאה מתבר ספר "כתבי הקודש"

לרגל שמחת הכנס בנו ניין וחכים

כמר **אהרן זאב הי"ו**

לנועם עול תורה ומצוות

ומשפע מצוות תפלין יתמשך עליו להיות

לו חיים ארוכים ושפע קודש, ויה"ר שיזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת הבר מצוה אי"ה ביום שלישי באולמי ארומנק לעילוב בבית שמש

לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני

הזמנות פרטיות לא נשלחו כלל

נא לראות הזמנה זו כאישית

ניתן לקבל את הגליון בכתובת מייל: [6438838@gmail.com](mailto:6438838@gmail.com)

מהדורות ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכיו"ח להצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות

© כל הזכויות שמורות למערכת גליון 'אהל מועד'

ואין רשות להעתיק בלי רשות מהמו"ל

בטל: 052-7160388

קול דינה וישועה באהלי צדקים



בחרדת קודש וברגשי גיל וחדוה נעלה ונשגר בזה מלא הטנא ברכות  
מאליפות ומרזבבות, קדם אבינו רועינו, מאור עינינו, מזרה דרכינו

# נ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

לרגל שמחת נישואי נכדו

החתן המזפוג בתוי"ש ובמידות טובות פע"ח עדיו לגדולות ולתפארת

הרב **משה מרדכי ענגלאנדער** שליט"א

מחשובי חבורת הבחורים ומבכירי מפעל התורה "חביבותא דרבי שמעון"

בן לחדב"ג הרה"צ רבי **פנחס נפתלי** שליט"א

בן הגאון רבי **שלום צבי** שליט"א

מרכיץ תורה וראש כולל להוראה בית המדרש דחסידי מכונבקה בעלזא לונדון יצ"ו  
בן ידידנו הנכבד שר הצדקה והחסד, מגדולי מחזיקי תורה וחסד בדורנו,  
לן בעזמקה של תורה

הגאון החסיד רבי **אליהו** שליט"א

עב"ג הכלה החשובה תחי'

בת הרה"צ רבי **ירמיה גולדמן** שליט"א

ראש ישיבת וזינה

בן הרב הצדיק רבי **שמואל** שליט"א

בן נ"ק אדמו"ר מזוועהיל בעל 'יקרא דמלכא' זצוק"ל

חתן הגאון רבי **יעקב זיים** שליט"א

מראשי ישיבת ערלזי

יערב נא שפתותינו לפני אדון כל, שיזכה עטרת ראשינו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לרוות רוב  
תענוג ונחת דקדושה ממנו ומכל יוצ"ח, דורות ישרים מבורכים זרע ברח"ה, לאורך ימים  
ושנים טובות בטוב ובנעימים, כי אורך ימים ושנות חיים יוסיפו לך, למען יאריך  
ימים על ממלכתו, ובמהרה נקבל פני משיח צדקנו ומלכנו בראשנו, אמן

שמחת האפורוף בבית מדרשינו הגדול אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א  
שמחת החתונה אי"ה ביום שני בשאטר הגדול שע"י בית מדרשינו הגדול  
שמחת החתונה לנשים באולם הכרמים רח' נהר הירדן 1 ב"ש